

LETO XXII. Štev. 214

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODLNO BOBOR JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

EGIPT PRIPRAVLJEN NA SLEHERNO REŠITEV

sueškega spora, ki ne bi okrnila njegove suverenosti

Kairo, 10. sept. (Tanjug). Izmenjava gladišč med egiptovsko vlado in odborom petih je končana. Po razgovorih so objavili več dokumentov: kratko uradno poročilo, spomenico, ki jo je Menzies imenu 18 dežel izročil predsedniku Naserju. Menziesovo pismo Naserju z dne 7. avgusta in Naserjev odgovor Menziesu. Iz teh dokumentov, zlasti iz korespondence Menzies-Naser, je videti, da razgovori niso rodili nobenih sadov. V svojem pismu je predsednik Naser ostal dosledno pri prej pojasnjem stališču in zavrnil predlog zahodnih držav o mednarodni kontroli Sueškega prekopa. V pismu je pojasnil načela, na podlagi katerih je bil Egipt pripravljen nadaljevati razgovore za miroljubno ureditev sueškega opranja.

V Kairu poudarjajo, da od Menziesovega poslanstva ni bilo ničesar pričakovati, ker naj bi bilo po zamisli Velike Britanije in Francije pravzaprav ultimatum Egiptu: ali sprejem Dullesovega načrta ali intervencija obeh zahodnih držav. V dokaz navajajo opazovalci, da se je pritisk Francije in Velike Britanije okreplil prav v času, ko se je Menzies mudil v Kairu. Obe deželi sta na Cipru, v Libiji in na Malti koncentrirali svoje oborožene sile. V Kairu so prepričani, da sta obe zahodni deželi tudi širili vesti, da je nevarnost, da bi razstrelili naftovode, ki so nujno potrebni za preskrbo Zahodne Evrope s petroljem.

Odbor petih je prisel v Kairo kot »Odbor za Sueški prekop«, njegovo poslanstvo pa ni bilo natančno določeno. Tako ni bilo znano, ali je pripravljen razgovorjati se o morebitnih nadaljnjih pogajanjih ali pa samo predložiti Dullesov načrt z določenimi po-

jasnili. Egiptovski krogi poudarjajo, da so najpomembnejši elementi razgovorov pobude, ki jih je dala egiptovska vlada v izmenjavi mnenj z odborom. Bržčas so konkretne pobude in predlogi Egipta povzročili težave v odboru in različna gladišča njegovih članov, tako da se odbor ni mogel takoj odločiti za peti in poslednji sestanek z Naserjem, marveč je moral prej zahtevati od svojih vlad nadaljnja navodila.

Egiptovski pobude so v predlogu, da bi Egipt in vse druge zainteresirane dežele sklenile nov sporazum o plovi po prekopolu, o njegovem vzdrževanju, o tarifah in poroštvi. Po mnenju Egipta bi sporazum lahko dosegli ali v okviru stare konvencije, katere uporabo tudi zdaj zagotavlja Egipt, ali pa s sklenitvijo povsem nove pogodbe. Vsekakor Egipt meni, da bi moral biti novi sporazum stvar vseh zainteresiranih dežel in da bi ga morali registrirati pri OZN. V smislu načel konvencije iz leta 1888 bi Egipt privolil v poroštvo za svobodno plovo in vzdrževanje prekopa. Pripravljen bi bil tudi sprejeti obveznosti o višini tarif in o njihovem novem sistemu. Egipt bi privolil tudi v ustanovitev posvetovalnega odbora zainteresiranih dežel.

Egiptovski predlog je vzbudil živahno zanimanje posameznih članov odbora, ki so zaprosili tudi za nekatera pojasnila o njegovih podrobnostih. Sodeč po vestih iz dobro obveščenih krogov so odgovori egiptovskih predstavnikov glede svobodne plovice zadovoljili predstavnike Etiopije, Irana in Švedske. V tej zvezi je diplomatskih krogih poudarjajo, da je precej dežel, ki so podprle ameriški predlog zainteresiranih na svobodni plovi, ne pa tudi

SESTANEK V LONDONU

Posvet britanskih in francoskih državnikov o položaju po neuspeli Menziesovi misiji

London, 10. sept. (AFP). Predsednik francoske vlade Guy Mollet in zunanji minister Christian Pineau sta danes popoldne prisela v London.

Po prihodu v London je Mollet izrazil zadovoljstvo, da se mudi v angleški prestolnici v trenutku, ko prispe v London tudi avstralski ministrski predsednik Menzies, da pojasni podrobnosti o kairskih razgovorih. Mollet je tudi rekel, da navzočnost francoskih državnikov v Londonu potrjuje tradicionalno angleško-francosko prijateljstvo in solidarnost obeh dežel v težavnih trenutkih. Ministrski predsednik Mollet in zunanji minister Pineau sta bila zvečer na večerji pri ministrskem predsedniku Edenu. Po večerji pa so se začeli razgovori o Suez.

Prvi francosko-britanski razgovori o sueškem vprašanju so trajali okoli 40 minut. Na sestanku je bilo sklenjeno, da pred zaključkom razgovorov ne bodo izdali nobenih poročil za javnost.

Ze dopoldne je bila pod Ede-novim predstvom seja ožjega kabineta britanske vlade, katere so se udeležili tudi ministri za vojsko, letalstvo in mornarico. Britanska vlada je obravnavala sueški problem in vprašanja, o katerih so razpravljali na pocišnjem sestanku britanskih in francoskih državnikov.

Na popoldanskem sestanku vladnega tako imenovanega »sueškega odbora« so sklenili zavrniti predlog egiptovske vlade o ustanovitvi organa za pogajanja o miroljubni ureditvi sueškega vprašanja. Predstavniki Foreign Officeja je potem novinarjem izjavil: »Egiptovska nota ne nudi nobene podlage za pogajanja. Zadržana akcija egiptovske vlade je bila zavrnitev predlogov, ki ji jih je v imenu 18 dežel razložila Menziesova misija kot podlaga za pogajanja.«

Britanska vlada bo jutri objavila Belo knjigo dokumentov v londonske konferenco o Suez. V njej pa ne bo nikakih novih smeric ali načrtov v zvezi s sueškim sporom.

Veleposlanik Djerdja pri Mahmudu Favziju

Kairo, 10. sept. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djerdja je obiskal danes egiptovskega zunanjega ministra Mahmuda Favzija.

Nova pobuda Kaira

za mirno poravnavo sueškega spora

Kairo, 10. sept. (AFP). Egiptovska vlada je izročila danes vsem deželam, ki imajo svoja diplomatska predstavništva v Kairu in generalnemu sekretariatu OZN, enotne note, v kateri je v 12 točkah razložen položaj v zvezi s kairskimi razgovori med Naserjem in odborom petih. Sproženi pa so nadaljnji predlogi za ureditev sueškega vprašanja. V noti je ponovno poudarjeno, da je Egipt pripravljen skupaj z deželami, ki so sklenile carigradske konvencije iz 1888, sprožiti pobudo za mednarodno konferenco o reviziji carigradske konvencije in novem sporazumu, s katerim bi zajamčili nemoteno plovo po Sueškem prekopolu.

Egiptovska vlada predlaga v noti, naj bi nemudoma ustanovili odbor za pogajanja, v katerem bi bili predstavniki dežel, ki uporabljajo Sueški prekop, oziroma dežel, ki različno presojo ureditev tega problema. Egiptovska vlada zahteva, naj bi takoj začeli razpravo, da bi takoj določili njegovo sestavo ter kraj in datum njegovega sestanka. Naloga odbora bi bila revidirati carigradske konvencije.

V noti je hkrati izraženo obžalovanje egiptovske vlade sprazložen groženj nasproti Egiptu in spričo provokacij nekaterih krogov glede osebe, zaposlene na Sueškem prekopolu. »Vzlic vsemu temu,« je poudarjeno v noti, »sta ostala egiptovski narod in vlada mirna in potrpežljiva ter odločena, da bo

prekop še nadalje odprt in da bo promet po njem normalno potekal.«

Na koncu je izraženo prepričanje, da je moč sueški problem urediti s pogajanja. »Egiptovska vlada daje jasno na znanje, da Egipt ne zahteva nobenega tujege ozemlja in da nče omejevat suverenosti kogar koli. Egipt poudarja, da ni sprožil nobene agresivne pobude. Potr-diti hoče svojo voljo, da bi dosegel ureditev problema s pogajanja, skladno z duhom in besedo ustanovne listine OZN.«

NASERJEVO PISMO MENZIESU

Egiptsko stališče o ureditvi sueškega vprašanja

Kairo, 10. sept. (Reuter). — V pismu predsedniku odbora petih Menziesu je predsednik Naser izjavil, da si je »teško zamisliti kaj bolj izzivalnega za egiptovski narod, kot je načrt 18 dežel o mednarodnem nadzorstvu nad prekopolom. Namen tega je,« je poudarjeno v pismu, »da bi Sueški prekop odvzeli Egiptu in ga izročili tujcem. Takšno ravnanje je samo po sebi obsojeno na neuspeh in spričo svojega značaja lahko privede samo do trenj, nerazumevanja in neprestanih sporov. Drugače rečeno, to ne bi bil konec, marveč začetek težav.«

Predsednik Naser poudarja

MENZIESOVO PISMO NASERJU

Zahodni načrt o tuji upravi Sueškega prekopa

London, 10. sept. (AFP). — Sinoči je bilo objavljeno pismo, ki ga je 7. septembra ministrski predsednik Menzies kot predsednik odbora petih poslal predsedniku Naserju. Ministrski predsednik Menzies ugotavlja v pismu, da so razgovori med predsednikom Naserjem in odborom »razkrili globoka nesoglasja glede načel in načinov, kako bi se lotili problema, spričo česar je jasno, da nobeno nadaljevanje razprav ni moglo spremeniti sedanjega položaja.« Zatem so v pismu ponovljeni predlogi 18 dežel, da bi se v prihodnje, kot pravi Menzies, izognili slehernemu nesporazumu spričo dejstva, da

so bili razgovori tajni. Potem pravi Menzies, da je odbor petih »šel dalje od navadne obrazložitve predlogov« in in da je »skušal pojasniti tisto, kar je imel za sporna načela.«

Menzies obeloduje v pismu dva glavna predloga, ki jih je 18 dežel sprejelo v Londonu: 1. da je treba upravljanje prekopa ločiti od političnega vpliva katere koli dežele in 2. da je treba na podlagi mednarodne konvencije, kateri bi se pridružil tudi Egipt, ustanoviti organ, kateremu bi zapuili upravljanje, vzdrževanje in razširitev prekopa.

Avstralski ministrski predsednik primerja v pismu položaj Egipta s položajem lastnika, položaj tega mednarodnega organa pa s položajem zakupnika. Ta mednarodni organ bi prevzel breme finančnih izdatkov za vzdrževanje in modernizacijo prekopa, medtem ko bi profiti od prekopa pripadli Egiptu. V pismu je tudi naveden predlog 18 dežel, naj bi sporazumno našli ustrezen način, da bi plačali odškodnino delničarjem stare sueške družbe.

dalje v pismu, da je politika njegove vlade glede Sueškega prekopa v tem:

1. svobodna plova skozi Sueški prekop in uporaba prekopa brez diskriminacije; 2. dograjevanje prekopa, da bi lahko zadovoljili bodoče zahteve glede plovice; 3. določitev pravičnih in ustreznih taks ter 4. skrb za stalno tehnično urejanje naprav in plovice po prekopolu.

»Prepričani smo,« je rečeno dalje v pismu, »da bo Sueški prekop na ta način ločen od politike in da bo, namesto da bi postal vzrok spopadov, ponovno postal vez sodelovanja, medsebojnih koristi in boljšega razumevanja med deželami na svetu. Razen tega smo prepričani, da bo Egipt s tako politiko in širjenjem svoje dobre volje v vseh smereh najbolj prispeval k svetovni blaginji, prav tako pa tudi k lastni.«

Na koncu pravi predsednik Naser, da ni moč resno zanikati, da je imela njegova vlada popolno pravico do nacionalizacije družbe Sueškega prekopa.

Sueško vprašanje pred OZN spričo Panamskega prekopa kočljiva zadeva za ZDA

Washington, 10. sept. (Tanjug). Vse kaže, da so ZDA v iskanju izhoda iz sueške krize popustile zahteve Velike Britanije in Francije, da bi predložili spor Varnostnemu svetu OZN. Takšen vtis je nastal v krogih ameriškega zunanjega ministrstva. Nerodnost pa je v tem, da bi utegnili postati obravnavanje sueškega vprašanja v OZN precedens za to, da bi sprožili ondi še vprašanje Panamskega prekopa, ki je zdaj v ameriških rokah. Ker se bodo zahodne države bržčas izrekle za obravnavanje sueškega vprašanja v Varnostnem svetu, se bo ameriška vlada bržkone zavzela za to, da bi se razprava omejlja na upravljanje prekopa, čeprav bi se lahko iztekla ne-

ugodno za Zahod, ker Egipt še ni napravil nobene poteze, ki bi upravičevala podobno razpravo, vtem ko Velika Britanija in Francija zbira čete na Cipru.

V Washingtonu menijo, da nova mednarodna konferenca ne bi bila kaj prida koristna, marveč da so najboljša pot diplomatska pogajanja od potrpežljivim prizadevanju, da bi pripravili obe glavni strani k popuščanju. Čeprav so ZDA same stavile kompromisni predlog, ameriška vlada ne vztraja na tem, da bi moral Egipt brezpogojno sprejeti zahteve 18 držav. Pač pa bi moral Egipt vsekakor sprejeti nekakšno vrsto mednarodne uprave. Za Zahod bi bilo najneugodnejše, če bi

OB ZAKLJUČKU RAZGOVOROV V KAIRU

Menziesova misija brez uspeha

Kairo, 10. sept. (AFP). Pooblašteni krogi poudarjajo, da so nastala na zadnjem sestanku odbora petih nekatera trenja. Težave so nastale, ko je bilo zaključeno poslanstvo odbora petih pri predsedniku Naserju, ker so zahtevali člani odbora različna gladišča. Med njimi sta se pojavili predvsem dve težnji: eni so bili za to, da bi poslali deželam, ki so se udeležile londonske konference, samo poročilo o razgovorih in jim prepustili odločitev, drugi pa so vztrajali na tem, naj bi jim pripravili nova pogajanja s posredovanjem OZN ali pa posebnega odbora, ki bi imel za to taka pooblastila, kakršnih Menziesov odbor ni imel. Zagovorniki drugega predloga menijo, da ne bi smeli ničesar ukreniti, kar bi spremenilo sedanji položaj, dokler 18 ali 22 dežel, zbranih na londonski konferenci, ne bi sprejelo ustreznih sklepov. Po živahni razpravi se člani odbora niso odločili za noben dokončni sklep.

V skupnem poročilu, ki sta ga objavila snoči predsednik Naser

Posvetovanje pri izvršnem svetu LRS

Včeraj je bilo pri izvršnem svetu LRS posvetovanje s predsedniki okrajnih ljudskih odborov, ki ga je vodil podpredsednik Izvršnega sveta Stane Kavčič. V razpravi je bil gospodarski položaj v LRS na podlagi ekonomskih in finančnih pokazateljev na koncu prvega polletja. Posvetovanje je ugotovilo nekatere šibkosti v izvrševanju planiranih gospodarskih nalog, zlasti zaostajanje proizvodnje in proizvodnosti dela, in predvidelo v tej zvezi potrebne ukrepe.

in Menziesov odbor na koncu razgovorov, je poudarjeno, da so končani razgovori med predsednikom Naserjem in odborom petih, ki so bili v Kairu med 3. in 9. septembrom. »Odbor je sprožil in pojasnil predloge 18 dežel, ki so sodelovale na londonski konferenci o Sueškem prekopolu, in sprejel na znanje gladišča egiptovske vlade o njih,« je rečeno v poročilu. »Razprava se je razvijala na odkritosrčen in informativen način. Odbor odhaja iz Kaira in bo obvestil svoje mandante o sadovih razprav.«

Predsednik odbora petih Menzies je sinoči po sestanku s predsednikom Naserjem izjavil novinarjem le, da je »položaj zelo resen.«

Rekel je, da v razgovorih »ni bilo zastoja na nobeni strani in da so razgovore zaključili v enem tednu«. Zankal pa je vesti, da bi bila nastala v njegovem odboru kakršnakoli trenja. Pripomnil je, da njegov odbor nima nobenih pritožb proti egiptovski vladi in da je ravnala z njim zelo ljubeznivo. Rekel je tudi, da so predsedniku Naserju pojasnili bištvost stališča 18 dežel in odgovorili na nekatera vprašanja, ki jih je načel predsednik Naser. Ko je odbor izročil predsedniku Naserju spomenico s temi gladišči, je Naser »v celoti ponovno pojasnil svoje gladišče«, ki ga je bil že prej sprožil odboru. O vsebini samih razgovorov in o spornih točkah med obema stališčema ni dal nobenega pojasnila.

Švedski zunanji minister in član odbora petih Oesten Unden pa je izjavil, da je vse končano in da odbor petih danes odpotuje iz Kaira.

Dejansko je Robert Menzies davi odpotoval z letalom v Lon-

don. Z njim sta odpotovala tudi ameriški predstavnik v odboru Henderson in švedski zunanji minister Oesten Unden.

Član odbora petih iranski zunanji minister Abdalan je prav tako odpotoval, toda v Beirut, in je pred odhodom izjavil, da je »osebno za to, da bi sueško vprašanje predložil OZN.« Zadnje poročilo odbora petih so podpisali vsi njegovi člani. Iranski zunanji minister ni hotel komentirati zbiranja angleških in francoskih čet na Cipru, marveč je samo izjavil: »Zelim miroljubno ureditev tega vprašanja.«

Iz Kaira je davi odpotoval tudi etiopski predstavnik v odboru.

Dulles »razočaran«

Washington, 10. sept. (Reuter). Ameriški zunanji minister Dulles je danes izjavil, da je bil »globoko razočaran«, ker je Egipt odklonil predlog 18 dežel o ureditvi sueškega problema. Dejal je, da je bil ta predlog »spravljiv« in da je bil njegov namen omogočiti medsebojno koristno sodelovanje med Egiptom in deželami, ki imajo pravice na podlagi konvencije iz leta 1888. Samo takšno sodelovanje, sodi Dulles, lahko omogoči, da bo Suez popolnoma koristil svojemu namenu.

Dulles je dejal, da morajo biti pravice koristnikov konvencije iz leta 1888 o svobodni uporabi prekopa vedno v veljavi in da jih je treba nenehno zahtevati v duhu ustanovne listine OZN.

Vedno več Francozov na Cipru

Nikosia, 10. sept. (AFP). — Sinoči je prisel v Nikosio general Jean Gilles, ki bo poveljeval francoskim četam na Cipru.

Neka francoska tovorna ladja je prisela danes v Famagusto z vojaško opremo za francoske čete. To je sedma francoska vojaška tovorna ladja, ki je prisela sem v zadnjih štirinajstih dneh. Ladja je pripeljala tudi okrog sto francoskih vojakov.

Danes pričakujejo prihod drugih francoskih ladij s četami in opremo.

Na Cipru prvi napad na Francoze

Nikosia, 10. sept. (Reuter). — Pripadniki ciprskega odporiškega gibanja so na cesti Famagusta—Nikosia iz zasede streljali na kamion, na katerem so bili francoski vojniki. To je bil prvi spopad s francoskimi četami, odkar so prišle na Ciper.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 11. septembra
Deloma oblačno, zlasti v zapadni Sloveniji povečana oblačnost. Temperatura ponoči med 9 in 13. v Rimorju 18. čez dan do 26 stopinj C.

STANJE VREMENA

Frontalne motnje se zadržujejo v Sredozemlju. V višinah prevladuje močno jugozahodno strujanje in vvalje tople zrčne gnote v področje Alp.

Licitacija deviz namesto avkcij

Nov režim uvoza blaga za široko potrošnje

Dosedanje izkušnje pri uvozu blaga za široko potrošnje so dovolj zgovorno pokazale, da način prodaje uvoženega potrošnega blaga na avkcijah otežkoča stabilizacija cen na našem notranjem trgu. Zato bo s četrtim četrtletjem namesto avkcij uvoženega blaga uveden za uvoz blaga za široko potrošnje režim licitacije deviz, pri čemer bo kupcu deviz prepuščeno, da sam v okviru določenih strok določi blago, ki je najbolj potrebno iz uvoza, medtem ko je bil v sistemu avkcij uvoz po artiklih v naprej globalno določen. Komitè za zunanjo trgovino pri Zveznem izvršnem svetu bo v tem smislu na prihodnji seji razpravljala tudi o spremembi ustreznih predpisov.

Na račun uvoza za četrto četrtletje je za sedaj določenih za okrog eno milijardo din deviz. O razdelitvi teh deviz so te dni že sklepal predstavniki vseh republikanskih trgovinskih zbornic v okviru Zveze trgovinskih Zbornic FLRJ, v sredo pa bo v Zagrebu še licitacijska prodaja teh deviz po kvotah, ki se nanašajo na blago črne metalurgije, keramiko, izdelke kovinske industrije, elektroindustrije, kemično, papirno, tekstilno in gumarsko industrijo.

Pričakovati je, da bo novi režim uvoza blaga za široko potrošnje boljše ustrezal naši politiki stabilizacije trga. Večji uvoz blaga za široko potrošnje nima same namena, preskrbeti trg z blagom, ki ga doma ne proizvajamo ali ga proizvajamo v nezadostnih količinah, oziroma v slabi kakovosti in slabem asortimanu, marveč je hkrati naloga tega uvoza, ustvariti na trgu konkurenco tako glede kvalitete asortimana in cen, posebno tam, kjer so cene zaradi monopolne položaja proizvajalcev pretirano visoke. Ta namen pa z av-

de cen blaga za široko potrošnje.

Licitacije deviz za uvoz blaga za široko potrošnje bodo v bodoče organizirane v krogih na podoben način, kakor licitirajo devize za reprodukcijski material, pri čemer je zaželeno, da se interesi pred licitacije spoznamo glede medsebojne razdelitve deviz po izključnih tečajih. Nekateri predlogi grede tudi za tem, da bi se zaradi izravnave razlike med domačimi in inozemskimi cenami uvedle carine na fakture vrednosti po dispartitnih tečajih deviz ali pa, da se določanje uvoznih koeficientov za to blago uredi na ekonomsko smotnejši način.

cijskimi prodajami ni bil dosežen, saj so pri teh avkcijah cene hudo navijali, kar je povzročilo neskladnosti na trgu. Uvoženo blago je prišlo v prodajo večinoma po višjih cenah v primerjavi s cenami domačega blaga, v nasprotju s prizadevanjem, da se ublažijo neskladnosti gle-

Spet stiska za elektriko

Če bodo vode nadalje upadale, bodo morda potrebne še večje redukcije

Zaradi postopnega upadanja voda na naših rekah, zlasti na Dravi, je v zadnjem času spet nastopila stiska za električno energijo. V prvih dneh septembra je sicer navzile zmanjšanje pretoka na naših rekah (na Dravi na primer od 300 na okrog 210 kub. metrov na sekundo) ob znatni proizvodnji termoelektrarn uspele držati dnevno proizvodnjo še na višini nekaj nad 5 milijonov kWh. Proizvodnja pa se dnevno polagoma zmanjšuje in ne zadošča več naraščajo-

Minulo soboto so termoelektrarne Slovenije dosegle doslej največjo dnevno proizvodnjo 1,64 milijona kWh, in to v času, ko se običajno opravlja remontna dela v termoelektrarnah, celotna proizvodnja električne energije pa je te dan znašala 4,96 milijona kWh.

Kako sta se v primeru z lanskim avgustom povečali proizvodnja in potrošnja, nam kažejo naslednji značilni podatki. Lani v avgustu smo v Sloveniji dosegli maksimalno dnevno proizvodnjo 3,91 milijona kWh, le-

tos pa 5,76 milijona kWh ali za 47 odstotkov več; hkrati pa se je maksimalna dnevna obremenitev zaradi naraščajočih potrošnje dvignila od lanskih 214.000 na 286.000 kilovatov.

Stiska za elektriko je zadnje dni narekovala že obsežnejše ukrepe za zmanjšanje potrošnje. V tovarni dušika v Rušah so v nedeljo ustavili proizvodnjo karbidne peči, včeraj pa je moral ustaviti obratovanje tudi elektroplavž v Storah. V sporazumu s Hrvaško so bile odrejene tudi delne redukcije pri drugih več-

Predsednik Tito sprejel indonezijsko nogometno reprezentanco

Predsednik republike Josip Broz Tito je včeraj dopoldne sprejel v Belem dvoru indonezijsko nogometno reprezentanco.

Novi most čez Savo v Beogradu izročen prometu

Včeraj popoldne so izročili prometu novi most čez Savo v Beogradu. Ob tej priložnosti je imel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović krajši govor.

Svečani otvoritvi novega savskega mostu so prisostvovali člani Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, Mijalko Todorović, Velimir Stojnić, Slavko Komar in Pečo Dapčević, predsednik Ljudske skupščine Srbije Peter Stambolić s člani Izvršnega sveta Srbije, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrovičević Vidin in številni predstavniki gospodarskega in javnega življenja Beograda.

UNIVERZITETNI SVET LJUBLJANSKE UNIVERZE JE RAZPRAVLJAL

o investicijah in osnutku proračuna za leto 1957

Včeraj je bila v prostorih ljubljanske univerze izredna seja Univerzitetnega sveta, ki ji je predsedoval dr. France Hočevar. Na seji so obravnavali v prvi vrsti osnutek proračuna fakultet in načrta investicij za leto 1957. Po večurni razpravi je Univerzitetni svet sprejel predlog proračuna s potrebnimi spremembami in dopolnitvami. Dotacije univerzitetnim ustanovam, osebni operativni in drugi izdatki rektorata ter Narodne in Univerzitetne knjižnice bodo znašali nekaj več kot 760 milijonov dinarjev, kar je znatno več kot v minulem letu. Več sredstev bodo porabili tudi za nabavo strokovnih knjig, instrumentov itd.

Predlog načrta negospodarskih investicij za prihodnje leto bo predvidoma 600 milijonov dinarjev. Uporabljeni bodo v prvi vrsti za zidavo poslopja prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete. 180 milijonov dinarjev je predvidenih za izpopolnitev Studentskega naselja Pod Rožnikom. Mimo tega ima univerza v načrtu tudi še nekatere druge gradnje. V nadaljevanju razprave je Univerzitetni svet sklepal o ustanovitvi oddelka za tekstilno tehnologijo na ljubljanski tehniški fakulteti. Letos bo pričel delo tudi veterinarski oddelek.

O vseh teh problemih so člani sveta v večurni debati podrobno razpravljali.

Proslava Dneva mornarice

Včeraj so v vseh komandah, garnizonih in enotah JVM svečano proslavili štirinajstletnico Jugoslovanske vojne mornarice. Glavna svečanost je bila v Splitu, kjer je zastopnik komandanta JVM kontraadmiral Staniko Parmač pregledal postrojene častnike splitske mornariške garnizije. Ko je pozdravil navzoče oficirje in jim čestital ob štirinajstletnici Jugoslovanske vojne mornarice, je kontraadmiral Parmač pozval vse čuvaje naših pomorskih inea, naj se še nadalje trudijo, da bi obvladali in izpopolnili svojo bojno pripravljenost. Svečanost ob štirinajstletnici JMV se je začela že predvčerajšnjim, ko je JMV v Podgorici, kjer je bil 10. septembra 1942 formiran prvi partizanski pomorski odred, položila lovorjev venec komande JMV pred spominsko ploščo padlim mornarjem.

Delegacija JLA odpotovala na Kitajsko

Delegacija JLA z generalnim polkovnikom Kostom Nagyjem na čelu je odpotovala včeraj v LR Kitajsko.

V DUBROVNIŠKI UMETNIŠKI GALERJI SE JE ZACELA

VIII. generalna skupščina Mednarodnega združenja umetnostnih kritikov

Trajala bo do 16. septembra

Dubrovník, 10. sept. (Tanjug). — V prostorih dubrovniške Umetniške galerije se je dopoldne začela VIII. generalna skupščina Mednarodnega združenja umetnostnih kritikov (AICA), ki bo trajala do 16. septembra. Skupščini prisostvuje 45 delegatov iz petnajstih evropskih in izvenevropskih dežel.

Svečano sejo je začel predsednik jugoslovanske sekcije univ. prof. Grga Gamulin, ki je želel dobrodošlico udeležencem skupščine in poudaril potrebo po sestankih, da bi tako boljše spoznali umetniške dosežke raznih narodov.

Skupščino sta zatem pozdravila predsednik Ljudskega odbora Dubrovnička Ivan Suljak in Oto Bihalji-Merin v imenu Komisije za kulturne stike s tujino. Oto Bihalji-Merin je poudaril, da je umetnost eden izmed številnih mostov, ki povezujejo narode, in da pomembno prispeva k preobrazbi sveta.

Predsednik Mednarodnega združenja umetnostnih kritikov

Belgijec g. Paul Fierens je najprej poudaril, da je Dubrovnik kot eno izmed najlepših mest na svetu s svojo privlačnostjo in ljubeznivostjo prebivalstva najprimernejše okolje za delo skupščine. Poudaril je tudi, da je očitno, da se je jugoslovanska umetnost od enega beneškega bienniala do drugega osvojajala določenega akademizma in se vzpenjala proti najvišjim vrhovom umetnosti.

Ena poglobljenejših nalog skupščine, je dejal g. Fierens, je priprava na skupščino, ki bo v Neaplju in na Siciliji leta 1957.

Na včerajšnjem sestanku Izvršnega odbora so sklenili, da bodo v to mednarodno združenje sprejeli osem novih nacionalnih sekcij.

Popoldne so si udeleženci skupščine ogledali zgodovinske in kulturne spomenike Dubrovnička.

Prihod zadržnih delegacij Madžarske in Poljske

Ta teden bosta prispeli v Jugoslavijo na obisk zadržni delegaciji Madžarske in Poljske. Madžarska zadržna delegacija pod vodstvom predsednika Madžarske zadržne zveze Zoltana Vasa bo prispela danes v Subotico, Poljska zadržna delegacija pod vodstvom predsednika Zadržne zveze Daniela Kuszewskega pa bo prispela v Maribor v petek, 14. septembra.

Znižanje izvoznega koeficienta za jajca

Naš izvoz jajc je letos dosegel rekorden obseg

Komite za zunanjo trgovino pri Zveznem izvršnem svetu je te dni izdal odločbo o spremembah nekaterih izvoznih koeficientov. Po tej odločbi se izvozni koeficient za jajca, ki je bil letos z novim letom zvišan od 0,80 na 1,00, spet zniža na 0,80. To znižanje koeficienta je utemeljeno, ker se je izvoz jajc letos v takšnem obsegu povečal, da je presegla naše izvozne možnosti, oziroma povzročila podražitev jajc za domačo potrošnjo.

Vse do leta 1954 je bil naš izvoz jajc pod predvojnimi povprečjem, ki je znašalo za razdobje 1935/39 okrog 13.700 ton letno. Letos pa smo že v prvih sedmih mesecih izvozili 14.427 ton jajc v vrednosti 2537 milijonov deviznih dinarjev, to je za 793 milijonov din ali za 45% več kakor v istem razdobju minulega leta. Jugoslavija se je s tem povečanjem izvoza med evropskimi izvozniki jajc uvrstila na tretje mesto takoj za Dansko in Nizozemsko.

Letos je naš izvoz jajc enako kakor lani usmerjen predvsem v Italijo, kamor je šlo v prvih sedmih mesecih 55% vsega izvoza jajc; na drugem mestu je Nem-

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA Poročilo o zrebanju srečk 102. kola (plan I)

ki je bilo včeraj v Sarajevu

Srečka, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadelo dobiček dinarjev
9750	20.000
29750	60.000
98810	80.000
18710	80.000
409020	100.000
20071	40.000
93901	40.000
77911	80.000
389201	100.000
065781	100.000
312321	400.000
2	200
86222	80.200
507412	600.200
43	1.000
333	2.000
62493	40.000
52403	60.000
370343	101.000
209273	100.000
44	600
414	2.000
914	6.000
774	8.000
24984	40.000
09504	40.000
422404	100.000
122044	100.000
317984	100.000
292824	800.000
5	200
15	600
9465	10.200
9825	20.200
83035	40.200
45665	80.200
277155	100.200
978	2.000
336	4.000
2726	10.000
8126	10.000
9546	10.000
57876	40.000
43256	60.000
550006	100.000
195396	100.000
352246	100.000
335756	100.000
042746	100.000
255206	1.000.000
717	2.000
597	2.000
2107	20.000
06277	40.000
90727	60.000
18	1.200
978	4.000
1078	10.000
99998	80.000
136378	100.000
121378	100.000
45709	40.000
96709	60.000
164829	100.000
104329	100.000
084719	200.000

Skupno je bilo izrebranih 156 tisoč 018 dobitkov in 5 premij v skupni vrednosti 80.400.000 din.

Nekaj večjih dobitkov v Sloveniji: v Ljubljani 100.000 din na srečko št. 042746, v Mariboru 100 tisoč din na srečko št. 335756, v Kranju 100.000 din na srečko št. 164829; v Ljubljani 80.000 din na srečko št. 518710, v Kopru 60.000 din na srečko št. 043256, v Ljubljani 60.000 din na srečko št. 286222, in v Tolminu 60.000 din na srečko št. 309727.

PRAZNOVANJE V KRANJU

V spomin stavkajočim

Kranj, 10. sept. — Praznovanje ob 20. obletnici velike tekstilne stavke Slovenije je doseglo že širok razmah. Včeraj so bile odprte razstave, ki prikazujejo dokumentarno gradivo v zvezi s stavko, in sicer so bile razen osrednje razstave v Kranju odprte še lokalne razstave v drugih krajih Slovenije.

V program praznovanja so vključena tudi odkritja spominskih plošč v posameznih tovarnah, kjer so delavci leta 1936 stavkali. Ob odkritjih spominskih plošč organizirajo delavski sveti hite podjetij slavnostne seje, na katere povabijo vse aktivne udeležence stavke, razen tega pa tudi tiste, ki so že upokojeni ali pa so zaposleni v drugih podjetjih.

V Kranju pripravljajo odkritje plošč ta teden, medtem ko so v Bombažni predilnici in tkalnici v Trzinu odkrili spominsko ploščo v Tovarni fine mehanike »Iskra« v Kranju, tedanjih tekstilnih tovarni »Jugoslovska«. Ploščo je odkril član tedanjega stavkovnega od-

bora Janko Bertonec, ki dela v tovarni že vsa leta od stavke sem. Na slavnosti je bilo razen njega še kakih 50 delavcev, ki tudi delajo v tovarni že od leta 1936.

Kr.

Delegacija Grške pravoslavne cerkve v jedrskem inštitutu »Boris Kidrič«

Grški arhiepiskop g. Dorotej je skupaj s patriarhom Srbske pravoslavne cerkve g. Vikentijem, člani delegacije Grške pravoslavne cerkve in ostalimi cerkvenimi predstavniki obiskal včeraj Inštitut za jedrska raziskavanja »Boris Kidrič« v Vinčih.

V SKOPLJU SO VČERAJ ODPRLI

PRVO RAZSTAVO JUGOSLOVANSKEGA TOBAKA

Skopje, 10. sept. (Tanjug). — Pod pokroviteljstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanovića so danes v Skoplju odprli razstavo jugoslovanskega tobaka, prvo razstavo te vrste v naši državi in na Balkanu. Razstava zavzema prostor nad 1000 m², odprta pa bo do 20. t. m. Na njej sodelujejo vsa podjetja za predelavo tobaka in tobačne tovarne, kakor tudi podjetja, ki izdelujejo embalažo za industrijo tobačnih izdelkov.

Na razstavi sta zastopani tudi dve tuji tvrdki, ki izdelujeta opremo za naše tobačne tovarne. To je zelo uspešno aranžirana razstava, ki bo postala tradicionalna. Njena naloga je pokazati, kako bogata je Jugoslavija s tobakom. Razstavo je odprl podpredsednik Narodnega saborja Makedonije Vidoje Smilevski v navzočnosti mnogih gostov, med katerimi so bili tudi predstavniki tobačnih tvrdk in inštitutov iz Avstrije, Italije, Turčije, ZDA, Zahodne Nemčije, ZSSR, Grčije in Belgije.

Podpredsednik Smilevski je poudaril, da zavzema tobak važno mesto v zunanjetrgovinski izmenjavi in plačilni bilanci naše dežele. Samo lani je tobak sodeloval v našem izvozu s 6,6%. Pred vojno je Jugoslavija izvažala okrog 4300 ton tobaka, in sicer v glavnem v CSR in na Poljsko, včasih pa tudi v Nemčijo in Francijo. Po vojni pa je izvoz tobaka začel naglo naraščati, tako da je leta 1955 dosegel 14.000 ton. Letos bomo izvozili v 25 evropskih in izvenevropskih dežel nad 20.000 ton tobaka.

jih industrijskih podjetjih, in sicer v Sloveniji za dnevno 220 tisoč kWh, v Hrvaški pa za 150 tisoč kWh.

Konec tega tedna bo sicer znova vključen v obratovanje veliki kotel trboveljske termoelektrarne, vendar položaj oostre okolnosti, da vode nadalje počasi upadajo in da bo še nekaj časa v remontu elektrarna Konjščina, medtem ko je velika hrvaška hidroelektrarna Vinodol že izčrpala akumulirano vodo in je zdaj prav tako v remontu ter se bo lahko spet vključila v proizvodnjo ob jesenskem deževju. Če bodo vode nadalje upadale, bodo morda potrebne še nadalje redukcije, dokler ne bo konec septembra šel v pogon drugi agregat termoelektrarne Soštanj s svojimi 30.000 kilovati.

Aleksander Ranković in Djuro Pucar na Zagrebškem velesejmu

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković in predsednik Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine sta včeraj s soproga obiskala Zagrebški velesejem ter si ves dopoldan ogledovala paviljone domačih in tujih razstavljalcev.

Velesejmski kontingent določen

Na Zagrebškem velesejmu so že ustanovili komiteto, ki bo odobraval devize za nakup razstavljenega tujega blaga v okviru velesejmskega kontingenta, ki je prav tako že določen.

komunikacijskih aparatov in naprav

V maju bo na Gospodarskem razstavišču sejem prometnih sredstev. Mimo najraznovrstnejših sodobnih prometnih sredstev, ki bodo tukaj razstavljeni, bodo ob tej priložnosti prikazali tudi vsobirno problematiko našega cestnega, železniškega, vodnega in zračnega prometa ter možnosti njegovega hitrejšega in uspešnejšega razvoja. Seveda bo tudi ta sejem izkoriščen za številna strokovna posvetovanja.

V juniju bo v Ljubljani II. mednarodni sejem embalaže. Tudi ta sejem je postal v Ljubljani že tradicionalen ter vzbuja široko zanimanje kakor pri proizvajalcih tako tudi pri potrošnikih, saj vemo, da je stanje naše embalaže še precej nizko. Zlasti velja to za embalažo v živilski industriji in pa na živilskem trgu. Tudi ta sejem bo združen s strokovnimi zbornicami, razpravljani in obiski podjetij, ki proizvajajo embalažo.

V juliju ne bo nobene posebne gospodarske prireditve na Gospodarskem razstavišču, saj je znano, da je to mesec dopustov in oddiha, pač pa bo že v avgustu II. mednarodni sejem izvoznega blaga Jugoslavije. Nedvomno je tak sejem, na katerem lahko proizvajalec in izvoznik našega blaga po panogah prikažejo ves bogati sortiment in kvaliteto našega izvoznega blaga, kakor tudi blaga, ki je primerno za izvoz, a ga doslej še nismo izvažali, zelo pomembna in koristna gospodarska prireditve, saj bo prihodnje leto spet pritegnila v Ljubljano številne tuje kupce, katerim je ta sejem prav za prav namenjen.

ŠELE KOT UVOD

Ce nota vlade Zvezne republike o združitvi Nemčije, izročena predvčerajšnjim sovjetski vladi, ni našla širšega odmeva po svetu, je treba to pripisati predvsem temle okoliščinam: prvič, dvomesecna napetost v zvezi s sueskim vprašanjem še vedno pritiska v ozadje ostale mednarodne probleme in drugič, bonnski predlogi niso prinesli nič bistveno novega, ne originalnega.

V noti Adenauerjeve vlade se ponavljajo stari predlogi zahodnih držav z ženevskih konferenc — od volitve v obeh delih Nemčije kot prvega koraka k združitvi do upostavitve demilitariziranih con vzdolj vzhodne meje bodoče države kot poročila za varnost. To so predlogi, o katerih se je že pokazalo, da takšni kakor so, niso in ne morejo biti za vse zainteresirane strani sprejemljiva podlaga. Razen tega so v tej noti bolj ali manj zapopadene vse tiste razlage, s katerimi je vlada Zvezne republike v minulosti stališče Zahoda še bolj utrdila: teza, da z razorožitvijo ne more biti nič, dokler ne bodo storjeni prvi koraki na poti k združitvi Nemčije, da ni moč misliti na kakršnokoli politične stike ali dogovor z Vzhodno Nemčijo itd.

Očitno je, da zahodnonemška nota s svojo vsebino ne bo neposredno pripomogla, da bi se to važno mednarodno vprašanje naših dni vsaj premaknilo z mrtve točke. Če bi hotela doseči ta učinek, bi morala vsebovati novejšje, bolj življenjske, bolj praktične ideje. Ob pomanjkljivosti takšnih idej je nova samo toliko, da pomeni poskus Bonna, da bi svoje stalne stike z Zahodom dopolnil z izmenjavo mnenj z Moskvo. Naj bo to dejstvo še tako skopo, vendar je samo po sebi pozitivno.

Zahodnonemška vlada več let ni hotela odigrati bolj aktivne vloge v naporih, da bi našla na-

čin in pota, kako bi izpolnila nalogo, o kateri pravi, da je glavna, namreč združitve. Če bi nota Bonna pomenila uvod v obdobje njenega bolj aktivnega vključevanja v obravnavanje ostalih evropskih sporov, bi bila v zvezi s svojim pomanjkljivostim dobrodošla.

Vse kaže, da je tu nujno potrebna še ena pripomba. V bistvu sodobnega, povojnega nemškega problema je dilema zaupanja — zaupanja v to, da Nemčija ne bo več postala tisto, kar je že bila. Zal ne ozkosrčna nezainteresiranost zahodnonemške politike in naporih za zmanjšanje napetosti, ne prepoved KP Nemčije, ne »rehabilitacija« esocovcev v novi vojski ne morejo spraviti s sveta še živečih rezerv. Ti pojavi v notranjem življenju Zvezne republike morajo neugodno vplivati na njene zunanje politične pobude.

G. A.

Togliatti o združitvi socialistov v Italiji

Pistoia, 10. sept. (AFP). — Generalni sekretar KP Italije Palmiro Togliatti je imel včeraj govor v Pistoji, v katerem je navedel vprašanje združitve Socialistične in Socialnodemokratske stranke ter sueski problem. Izjavil je, da je vprašanje združitve teh dveh strank velikega pomena za delavsko gibanje. Opozoril je, da je razcep v Socialistični stranki leta 1947 hudo škodil delavskemu razredu in poudaril, da Komunistična partija ne more nasprotovati prizadevanju, da bi se Socialistična in Socialnodemokratska stranka spet zblížili in potem ponovno združili.

O Suezju je Togliatti rekel, da morajo biti italijanski delavci solidarni z egiptovskim narodom, katerega zahteve so popolnoma upravičene. Italijanski narod ne bo dopustil, da bi ga zapletli v oborožen spopad zaradi obrambe francoskih in britanskih koristi. Na koncu je poudaril, da bi bilo najbolje, ko bi to vprašanje obravnavali v OZN.

TAKO SODIJO V WASHINGTONU

PROPAGANDNI ZNAČAJ ZAHODNONEMŠKE POBUDE V MOSKVI

ki vprašanja združitve nemških dežel ne bo premaknila z mrtve točke

Washington, 10. sept. (Tanjug). Spomenica bonnske vlade, poslana ZSSR v zvezi z združitvijo Nemčije, ni vzbudila v tukajšnjih diplomatskih in političnih krogih velikega zanimanja, ker je prišla precej pozno in v neprimernem trenutku. Adenauerjeva akcija naj bi zadovoljila domače elemente, ki so zadnja leta zahtevali neposredne razgovore s Sovjetsko zvezo. Prišla pa je prepozno. Upanje, da bi bonnska vlada dosegla podoben uspeh kakor lani po ureditvi diplomatskih stikov med obema deželama, je zdaj po

mnenju ameriških političnih krogov malone izginilo, ker se stanje teh stikov ne le ni izboljšalo, marveč se je nasprotno še poslabšalo.

Vesile so zdaj preveč zaposlene z obravnavanjem akutnega sueskega spora in ne morejo posvetiti večje pozornosti akciji bonnske vlade. Tisk pa ni smatral za potrebno, da bi znova načel to vprašanje, ker se zaveda, da ne bi stvari prav nič koristilo, saj je mednarodna javnost bolj zainteresirana na odstranitvi vojne nevarnosti na Bližnjem vzhodu. Ne glede na te neugodne okoliščine pa v krogih zunanega ministrstva menijo, da bo rodila demarš bonnske vlade nekatere, čeprav omejene koristi. V Washingtonu poudarjajo, da je zmerom »smotno imeti odprto nemško vprašanje ter opozarjati svetovno javnost in sovjetsko vlado nanj.« Razen tega je treba razumeti »upravičenost« zamisli Adenauerjeve vlade, da bi pred bližnjimi volitvami razbila argumente resnega dela domače javnosti o tem, da ni pripravljena pogajati se z ZSSR.

Čeprav se s tem celotno vprašanje ne bo premaknilo z mrtve točke, na kar Adenauer vseskoraj ni mislil, bi morale zahodne države po mnenju washingtonskih političnih krogov razumeti, da sistem Atlantske zveze ne more biti učinkovit brez obojestrnih sil Zahodne Nemčije, ki jih lahko zagotovi sedanja bonnska vlada. Vodilni newyorški časniki ko-

mentirajo Adenauerjevo akcijo prav s tega propagandnega stališča in poudarjajo, da »postaja zdaj povsem jasno, da se reagiranje nemške javnosti ne bo gibalo v duhu nadaljnega popuščanja in pojanjanja stikov z Zahodom, kakor so to bržčas pričakovali Moskva in nemški nevtalci«.

DA NA MALTI NE BO VEČ PRETEPOV

La Valetta, 10. sept. (Reuter). Ameriškim vojakom, ki so na Malti kot del enot Atlantskega pakta, so prepovedali obiskovati bare in nočne lokale v La Valetti. S tem hočejo preprečiti nadaljnje pretepe med ameriškim vojakom in britanskimi mornarji.

DUCLOS V MOSKVI

Moskva, 10. sept. (AFP). V Moskvo je prisel sekretar KP Francije Jacques Duclos, ki potuje na Kitajsko, kjer bo prisotovstvo VIII. kongresu Komunistične partije Kitajske. Nocoj je nadaljeval pot v Peking.

VOJAŠKI OBISK V GRČIJI IN TURČIJI

Pariz, 10. sept. (Reuter). Tu so objavili, da je načelnik generalnega štaba francoske letalstva Paul Bailej odpotoval v Grčijo, kjer se bo mudil teden dni. Potem bo potoval v Turčijo in bo imel v Ankari razgovore s civilnimi in vojaškimi predstavniki ter si ogledal nekatere vojaške naprave in enote turške vojske.

Gospodarske in politične smeri

v razvoju kmetijstva na Poljskem

Varšava, 10. sept. (Tass). V govoru na proslavi žetve v Varšavi je prvi sekretar Združene delavske partije Poljske Edward Ochab govoril med drugim o glavnih nalogah poljskih kmetov. Rekel je, da je prva naloga bolj sistematično in hitreje povečati kmetijsko proizvodnjo. Ta se je povečala v primerjavi s predvojnjo, toda ne toliko, da bi krila čedalje večje potrebe. Ochab je dejal, da niso dosegli kmetijske proizvodnje, določene s šestletnim planom, in pripomnil, da bo treba v prihodnjih letih uvotiti mnogo žita. Dejaj je tudi, da bodo v prihodnjem načrtnem razdobju krite vse potrebe po žitu. Zatem je poudaril pomen krepi-

ve in razvoja kmetijskih proizvajalnih združenj. V kakih 10.000 takšnih združenjih je zbranih nad 200.000 kmečkih gospodarstev z blizu 2 milijona hektarov zemlje.

Ochab je tudi poudaril, da je treba še nadalje razvijati demokratizacijo, širše sodelovanje kmečkih množic v lokalnih upravnih organih, širiti pooblastila okrožnih in vaških ljudskih odborov, kakor tudi utrditi zakonitost. Na koncu je izjavil, da smatra vlada za svojo dolžnost, posvetiti posebno pozornost hitrejšemu zvišanju mezd kakor v prejšnjih letih, tako da bi v tej petletki zagotovili zvišanje mezd za 35% in povečanje kmečkih dohodkov za 30%.

Neuspeh Menziesovega poslanstva v Kairu tu nikogar ni presenetil. Lahko bi celo rekli, da so mnogi tukajšnji krogi to skrivaj želeli, da bi vsaj delno opravičili vojaške ukrepe obeh zahodnih vlad po nacionalizaciji Sueskega prekopa. Francoski tisk, ki je napovedal »odločno in čvrsto akcijo« v primeru, da bi Egipt odklonil načrt o internacionalizaciji, pa vali zdaj krivdo za neuspeh v glavnem na ZDA zaradi njenega »čudnega stališča«. Vse kaže, da Američani še zmerom vztrajno delajo za kompromis, pravi konservativni »Figaro« in priznava, da Francija ne more nastopati sama, marveč skupaj z ostalimi partnerji. Podobno mnenje izraža tudi desničarski »Aurore«, ki trdi, da je zaradi popustljivega in nerazumljivega stališča Washingtona nasproti Kairu ogrožena vsa zahodna civilizacija.

Počastitev spomine dachauskih žrtv

Bonn, 10. sept. (Tanjug). Predstavniki jugoslovanskega generalnega konzulata v Münchenu so včeraj položili venec na temeljni kamen spomenika žrtvam fašizma v bivšem nacističnem taborišču Dachau. Razen bavarskih uradnih predstavnikov je bilo pri polaganju venecv navzočih mnogo bivših internirancev iz Jugoslavije, Francije, Nizozemske, Norveške, Italije, Izraela in drugih dežel.

ČU EN LAJ O CIPRU

in enakih težnjah grškega in kitajskega ljudstva

Peking, 10. sept. (AFP). Predsednik kitajske vlade Cu En Laj je izjavil v razgovoru z grško parlamentarno in kulturno delegacijo, ki sta prišli na obisk, da LR Kitajska brezpogojno podpira ciprsko ljudstvo v njegovem boju za neodvisnost in težnjo, da bi samo odločalo o svoji usodi.

Cu En Laj je dalje očrtal glavna načela odnosov med Kitajsko in Grčijo, pri čemer je poudaril, da sta obe deželi v podobnem položaju. Rekel je, da sta Kitajska in Grčija trpeli zavoljo tujega imperializma, in pripomnil, da je Ciper za Grčijo isto, kar je Formosa za LR Kitajsko.

Kitajski ministrski predsednik je izrazil obžalovanje, ker zahodne države ustanovljajo svoja oporišča na Cipru in ustvarjajo napetost na Bližnjem vzhodu. Ra-

zen tega je opozoril, da so spritno groženj zahodnih veselih potrebni skupni napor kitajskega, grškega in tudi egiptovskega naroda, pri čemer je izrazil priznanje grškemu narodu in vladi, ker podpirata Egipt.

Glede kitajsko-ameriških odnosov je Cu En Laj izrazil prepričanje, da se bodo izboljšali, če bo ameriška vlada sprejela načela politike miru, kakršne uveljavlja kitajska vlada. Hkrati je poudaril, da je LR Kitajska pripravljena skleniti z ZDA obojestransko koristno trgovsko sporazum. V desetletski grški parlamentarni delegaciji je med drugim 6 bivših ministrov. To je prva politična delegacija, ki je prispela na Kitajsko po letu 1949.

Iz vsega sveta

EGIPT GROŽNJA NEGIPTOVSKIH PILOTOV

Kairo, 10. sept. (AFP). Staro vodstvo prometne službe v Sueskem prekoku je obvestilo egiptovsko upravo, da se hoče celotno neegiptovsko osebje prekopa čimprej vrniti v svoje domače kraje. Izjavilo je, da je to zahteva posledic neuspeha kairskih razgovorov med odborom petih in predsednikom Naserjem.

IZREDNI UKREPI

Bagdad, 10. sept. (Reuter). Iranski kralj je izdal odlok o uvedbi začasnih izrednih ukrepov v deželi. Dekret bo začel veljati po objavi posebne narredbe o tem. V poluradnih krogih izjavljajo, da je ta ukrep posledica razvoja dogodkov na Bližnjem vzhodu in da se nanaša samo na civiliste.

ZSSR

JEDRSKE EKSPLOZIJE

Moskva, 10. sept. (Tass). V Sovjetski zvezi so 2. in 10. septembra napravili poskuse z jedrskim orožjem v okviru znanstveno-raziskovalnega dela. Zaradi varnosti prebivalstva so eksplozije izvajali v veliki višini in daleč od naselij.

Polom Menziesovega poslanstva bo preizkušnja za politiko Velike Britanije in Francije, kajti če bi nadaljevali svoje vojaške priprave, bi zelo ogrozili mednarodno varnost in tedaj bi bil edini izhod, da bi prišlo to vprašanje pred OZN oziroma pred Varnostni svet. Nekateri skušajo sedanji položaj dramatizirati in ozivilno hladno vojno s suesko krog razširiti na širšo fronto in jo morda spremeniti v vročo. Nekateri govore, da je spopad neogiben, da je nastala nevarna napetost med glavnimi udeleženci spora itd. Ni izključeno, da bo prišlo do nezaželenega razvoja dogodkov. Moralna in politična moč za takšen ukrep pa se je tako zmanjšala, da bi večina sveta napadale obesila kot agresorje. Razen tega pa bi se pokazalo, da je teorija o kraljevini vojni v praksi povsem neutemeljena. Ta teorija bi propadla, kakor je propadel Dullesov načrt.

Če bi pa v zvezi vsemu vendarle prišlo do spopada, tedaj je bila njegova klica v rumenem ovitku, ki ga je avstralski ministrski predsednik Menzies kot predsednik odbora petih izročil predsedniku Egiptovske republike v ponedeljek 3. septembra 1956 nekaj minut po dvanajsti.

Naši krožniki in čutare

v petem nadstropju palače Kišimoto-Marunouči v Tokiu

»Pred dvema letoma sem bil po nalogu OZN poslan v Jugoslavijo v zvezi z izkoristitvijo ondoinih rud, lani pa sem to deželo prepotoval ponovno od enega do drugega konca čisto privatno.

»Mnogo stvari je tam napravilo name globok vtis — ljudje, običaji, naravne lepote. Bomov sem se vrnil navdušen za to deželo. Odšel sem v prostem času slika jugoslovanske motive na glinaste krožnike, katerih je zdaj okrog 60. Sodeč, da lahko prek njih prikazem nekatere strani te dežele. Vas bi rad povabil, da bi s svojim cenjenim obiskom počastili to razstavo krožnikov... v petem nadstropju palače Kišimoto, Marunouči Hidesaburo Kurušima.«

»Zaslavo v petem nadstropju palače zato si je ogledalo več sto ljudi. Videli so krožnike gospoda Kurušime, krožnike vseh velikosti, večina modre, redkeje razanobarvne, z risbami dalmatinskih cerkvenih stolpov, bosanskih gozdov, žensk na sarajevskem trgu, Makedoncev, ki plečejo tleskotos.

Razen krožnikov je razstavljenih nekaj lesenih čutare in glinastih bokalov, izdelkov domače obrti. Tu je velik zemljevid Jugoslavije, povsod po stenah pa vise »Patnikove« fotografije Budve, Hvara, Plitvičkih jezer, Dubrovnika, Bleda...

Vas ča je bil navzoč tudi prireditelj Hidesaburo Kurušima, pripravljeno obiskovalcem razstave pojasniti, kaj je kaj, in povedati kako anekdoto s svojih potovanj po daljni deželi Jugoslavije, kaj je bil pripravljeno pojasniti zgodovino in pomen predmeta, katerega me je odkazal častno mesto na razstavi dve stopal ter s cirilico napisan napis s Principovega mostu v Sarajevu: »S tega mesta...«

Zgodovina Gavrilca Principa in sarajevskega atentata pomeni Kurušimi ključ za razumevanje Jugoslavije in jugoslovanske duše.

Hidesaburo Kurušima je rudarski inženir in predsednik največje japonske rudarske družbe »Tova Mining«. V povabilu na razstavo pravi, da se je Jugoslaviji privrati mudil kot izrednega OZN za tehnično pomoč. On je strokovnjak velikega kova, kateremu japonska vlada in OZN zaupata številne misije, avtor številnih strokovnih knjig je, analiz in načrtov za izkoristitve rud v neposredno po svetu.

Toda Kurušima je razen tega tudi humanist z vsestranskim zanimanjem in vsestransko nadarjenostjo. Razen strokovnih študij je avtor več potopisov iz dežel, po katerih je potoval službeno in privatno. V prostem času se ukvarja

Zasedanje odbora treh Atlantske zveze

Pariz, 10. sept. (Tanjug). Pod predsedstvom kanadskega zunanjega ministra Lesterja Pearsona je tu danes začel delo »odbor treh«, katerega naloga je, proučiti naloge Atlantske zveze na političnem in kulturnem področju in poročati o tem Svetu zveze.

Pobudo za ta odbor so dali predstavniki »malih evropskih dežel« z Nemčijo na čelu, medtem ko so Velika Britanija in ZDA doslej izrazile velike pridržke. Na sedanjem zasedanju bo odbor propel mnenje večine zunanjih ministrov dežel v Atlantski zvezi, zatem pa bo zahteval sklicanje izrednega zasedanja Sveta, kateremu bo predložil svoja poročila in predloge.

(Nadaljevanje in konec)

Drugi dve možnosti sta obsegali celo vrsto idej in načrtov, ki bi jih lahko razvrstili takole: pobuda, da bi sklicali londonski podobno konferenco, na kateri pa bi se zbrala večina okrog indijskega ali nekakšnega kombiniranega načrta, ki bi bil sprejemljiv za Egipt kot podlaga za pogajanja, sklicanje vseh uporabnikov Sueskega prekopa, pristojnih in edino kvalificiranih, da bi dokončno sklepali in uredili suesko vprašanje; apel na OZN zaradi agresivnih ukrepov Velike Britanije in Francije nasproti Egiptu in seveda še nekatere druge kombinacije.

Kaj je storil Egipt v razgovorih z odborom petih? Sprejel je odbor in ga poslušal, s čimer je potrdil, da je pripravljen izmenjati mnenja z vsemi zainteresiranimi činitelji. Egipt ni grobo zavrnil Dullesovega načrta, kar so seveda mnogi želeli, in tudi ni takoj odsvolil Menziesovega odbora, marveč je pojasnil svoje stališče o ureditvi sueskega vprašanja. Prizadevanje Kaira, da bi poravnali ta spor mirno, je došlo s tem očitno potrditev.

S tem pa se je položaj za odbor petih in njegove ustanovitve nepričakovano spremenil. Egipt

KAIRSKI TEDEN LONDONSKEGA ODPOSLANCA MENZIESA

USODA RUMENEGA OVITKA

je prevzel pobudo in ovrgel vse argumente, s katerimi je odbor vsaj formalno opravičeval svojega varovanca — Dullesov načrt in svoje poslanstvo mirolnjubnega odposlanca. Če hočete imeti poročilo za svobodno plovbo, sem pripravljeno sprejeti ga prek mednarodne pogodbe. Pravite, da tehnično nisem sposoben za politične kvalifikacije gospoda Guya Molleta ne dopuščam razprave, kadar gre za Egipt, da bi združenje prekop v ustreznem stanju za plovbo, — pripravljeno sem sprejeti nasvete (samo nasvete) v tem oziru. Storim celo še korak naprej in ponujam sklenitev konvencije z vsemi uporabniki prekopa, v kateri bi lahko bile določbe o višini taks in načinu ureditve plobove. Če pa ne zaupate besedi Egipta, gospoda, bomo registrirali konvencijo pri OZN.

Tako približno je predsednik republike Egipta pojasnil stališče svoje dežele o Dullesovem načrtu in poravnavi sueskega spora, ki ga ni zaostрил Egipt, marveč za-

vojaške sile. Egipt je s tem izpričal, da se želi pogajati na realni in pametni podlagi, da je pripravljen zagotoviti pravilno pojmovanje mednarodnih koristi in nuditi zelo ugodne pogoje za končni sporazum.

S tem je bil odbor petih razorožen in vržen vznak, tako da se je znašel pred izbiro: ali se bo pogajal ali pa vrnil nazaj, od koder je prišel. Politika zaostritve, ki je navdihovala njegovo poslanstvo, je zašla v tako hudo krizo, da jo svet zdaj vidi v pravi luči. Naserjevo pojasnilo je povzročilo obotavljanje v tistih deželah, članicah odbora, ki jim gre samo za zagotovitev svobodne plobove, da bodo tudi odšle ladje plule po Sueskem prekoku.

Londonska konferenca je s svojim nedonošenčkom — »Menziesovimi« petorčki — potrdila naš pregovor, da jabolko ne pada daleč od drevesa. Kamufilirana in vskladena akcija je preživela polom. Veliki rumeni ovitek so raztrgali na koščke (seveda ne dobesedno).

To je bila prva runda kairskega sestanka. Druga se je začela z vprašanjem odbora, kaj naj zdaj stori, Odbor ni imel pooblastila, da bi se pogajal. Centrale so se sporazumevale medsebojno, brzojavke so letele sem in tja, prav tako pa tudi limuzine diplomatov. Odbor je danes ali jutri odpotuje iz Kaira, njegovo poslanstvo bo ostalo zabeleženo v zgodovini diplomacije kot velik polom.

In kakor po londonski konferenci, tudi zdaj nastane vprašanje: kaj zdaj? Pobuda je v rokah Evrope, članicah odbora, ki jim gre samo za zagotovitev svobodne plobove, da bodo tudi odšle ladje plule po Sueskem prekoku.

Londonska konferenca je s svojim nedonošenčkom — »Menziesovimi« petorčki — potrdila naš pregovor, da jabolko ne pada daleč od drevesa. Kamufilirana in vskladena akcija je preživela polom. Veliki rumeni ovitek so raztrgali na koščke (seveda ne dobesedno).

LJUBLJANA POTREBUJE mlečno restavracijo velikega obsega

Z otvoritvijo mlečne restavracije na Titovi cesti pri kavarni »Evropa« so Ljubljančani nad vse zadovoljni. Ze prvi dnevi poslovanja te restavracije so pokazali, da je potreba po takih restavracijah velika. Nobena komuna ne bi smela biti brez nje, občina Center pa bi potrebovala mlečno restavracijo velikega obsega, kot jo imajo na primer na Reki.

Restavracija pekarnar Galjevića deluje že mesec dni. Obiščimo njen kolektiv, da bomo spoznali izkušnje, ki so si jih v tem mesecu pridobili, njihove težave in uspehe.

Mlečna restavracija je vedno dobro obiskana. Dnevno postreže za jutrki nad pet sto gostom, potem se obisk stopnjuje ves dan in doseže svoj višek ob večernih urah. Težko je ustreči ljudem, ker se vsakemu mudi. To niso gostje, ki bi pri mizi radi pokramljali in se s prijateljem ali znancem pogovarjali. Na mizi ni vinske kaplje, ki vbuja željo po govorjenju, marveč mleko, kava, slaščice ali kaj drugega. Vsak hitro pride in bi rad hitro tudi odšel. Zato je težko vsem hitro postreči, zato veliko ljudi tudi odide, če vidijo, da ne bodo prišli takoj na vrsto. Tu ni kaj zameriti restavracijskemu osebju, marveč da misliti, da je v središču Ljubljane nujno potrebna večja mlečna restavracija.

Človek bi pri tem velikem prometu pričakoval tudi velik

Sklad za zidanje stanovanjskih hiš v Celju preskromen

Občina Celje razpolaga letos s skladom za zidanje stanovanjskih hiš v skupnem znesku 236 milijonov dinarjev. Vsa sredstva sklada so že angažirana, odnosno celo prekoračena. Toda kljub temu v Celju primanjkuje sredstev za zgotovitev nekaterih na pol dograjenih stanovanjskih hiš.

denarni promet. Pa ni tako. V prvih dnevih poslovanja je restavracija dnevno sprejela do 33 tisoč dinarjev. Potem je prišlo na 40.000 din, danes je že dosegel dnevni iztržek tudi do 60.000 din. Vse to je v zvezi z nizkimi cenami, ki so v primerjavi z drugimi gostinskimi podjetji res nizke. Če bi v nekem drugem gostinskem podjetju v Ljubljani prodali v enem dnevu isto količino enakih predmetov hrane, bi bil večerni iztržek veliko večji, ker so cene iz razumljivih vzrokov večje.

Upravo podjetja Galjevića je treba tudi pohvaliti, ker skrbi za slaščičarski in kuhinjsko-slaščičarski podmladek. Sprejelo je trinajst novih vajencev, od teh se jih bo šest specializiralo za slaščičarstvo. Tem mladim ljudem bo omogočena praksa v veliki mlečni restavraciji na Reki in po možnosti tudi v inozemstvu.

Postrežba gostov v mlečni restavraciji je težja od one v gostinskih lokalih z alkoholnimi pijačami. Ob alkoholu se gostje dalj časa zadržujejo, kot pa pri mleku ali malinovicu. Zato pomeni devet miz postrežbe v mlečni restavraciji veliko več truda in napora, kot kjer točijo alkoholne pijače.

Restavracija se trudi, da bi pridobila čimveč stalnih gostov. Danes je od vseh gostov 20% stalnih, drugi so prehodni. Želijo pa v restavraciji, da bi bilo narobe. Pravijo, da bo takrat podjetje na zeleni veji, ko bo 80% gostov stalnih in 20% prehodnih. Z dobro postrežbo in okusnimi in zdravimi jedmi ter pestro izbiro jedi bodo to pray gotovo dosegli. Gostje pa ne morejo razumeti, da je skodelica mleka v tej restavraciji 20 dinarjev. Ne vedo namreč, da ta restavracija ne dobi regresa za razliko od 38 din do 51 din, kot to dobijo mlekarne za liter mleka, kar je malo čudno. Ali naj bo to boj proti alkoholu?

Malo več pa bi lahko restavracija skrbela, da bi ljudje, ki

še niso bili v njej, zvedeli, kaj vse prodaja. Gost ima na izbiro blizu šestdeset raznih jedi in brezalkoholnih pijač. Za šestdeset dinarjev se lahko lepo navečerja, če naroči hrenovko v ometi. Takih jedi je lepo število in ne bi bilo napak, če bi v restavraciji poskrbeli, da bi bili jedilniki na mizah pod stekli, na strešni polici ali pa na steni.

Mlečna restavracija na Titovi cesti je z dosežanim obiskom dokazala, da Ljubljana potrebuje še več takih restavracij, v središču Ljubljane pa na vsak način veliko, sodobno mlečno restavracijo. On

Ljubljana od tedna do tedna

Počitnice je konec in tudi dopusti so v glavnem že pri kraju. Zato je poslovno življenje v Ljubljani zopet zaživelo. Ob uradnih dneh si državljani spet podajajo kljuko v tem ali onem uradu, največ pa jih kajpak srečamo na občinskih ljudskih odborih in na Okraju v Kresljih. Toda tudi izven uradnih ur ni nič manj živahno. Dopustniki so že povedali drug drugemu, kje in kako so preživeli letni odmor in zopet krepko pljunili v roke.

Po dvomesečnem in trinajst dnevnem odmoru na Okrajnem ljudskem odboru — zadnja seja OLO je bila dne 29. junija — se bodo danes dopolne zopet zbrali ljudski odborniki na redno okrajno skupščino. Dnevni red današnje seje v odsotnosti predsednika OLO dr. Marijana Dermastle, ki je trenutno na zdravljenju v Rogški Slatini, bo seje vodil podpredsednik OLO inž. Ivo Klemenčič — bo obsežnejši. Obsegal bo kar 19 točk z vseh področij od komunale pa do personalnih zadev. Ker pa se je v času dopustov nabralo precej tekočih stvari, bo konec meseca najbrž še ena seja Okrajnega ljudskega odbora.

SAHOVSKA OLIMPIADA Argentina-Jugoslavija 2:2

Moskva, 10. sept. (Tanjug). — Po odigranih prekinjenih partijah so bile v finalno skupino in v obe skupini klasifikacijskega turnirja države uvrščene takole:

Finalna skupina: 1 Izrael, 2 SZ, 3 Madžarska, 4 Argentina, 5 Bolgarija, 6 CSR, 7 Švica, 8 Danska, 9 Jugoslavija, 10 Romunija, 11 Velika Britanija, 12 Zahodna Nemčija.

I. skupina klasifikacijskega turnirja: 1 Poljska, 2 Francija, 3 Avstrija, 4 Finska, 5 Kolumbija, 6 Vzh. Nemčija, 7 Islandija, 8 Grčija, 9 Nizozemska, 10 Švedska, 11 Norveška, 12 Belgija.

II. skupina klasifikacijskega turnirja: 1 Filipini, 2 Indija, 3 Škotska, 4 Irsko, 5 Portoriko, 6 Posarje, 7 Iran, 8. Mongolija, 9 Luksemburg, 10 Grčija.

Danes so v finalni skupini odigrali prvo kolo. Rezultati so tilie: Jugoslavija-Argentina 2:2 (Najdori - Gligorić remi, Matanović - Bolbočan remi); Finska - Irsko remi; Karaklačić - Pilnik remi); SZ - Velika Britanija 3:0 (1); CSR - Švica 1,5:2,5; Madžarska - Romunija 4:1 (2); Izrael - Zahodna Nemčija 0,5:0,5 (3); Bolgarija - Danska 1,5:1,5 (1).

KRPAN — NOV ŽERJAV

Strojno-kovinsko industrijsko podjetje SKIP v Vižmarjih je znano po kvaliteten betonskih mešalcih. Sprično nove gospodarske politike, ko niso investicije več v ospredju, se je povpraševanje po betonskih mešalcih zmanjšalo. Toda kolektiv SKIP pri tem ni ostal prekrizni rok. Zavihal je rokave in se lotil proizvodnje nove gradbene priprave — stolpnega žerjava. Napori so rodili uspeh in tako se Skipovi delavci

Skipov »Krgan«

že ponašajo z novim stolpnim žerjavom, ki ga imenujejo »Krgan«. Nova naprava za dviganje in prenašanje gradbenega materiala je sedaj razstavljena v Zagrebu na velesojmu in ima dosti obudovalcev. In kako jih tudi ne bi tudi imela, saj ima »Krgan« več prednosti. Predvsem je napravljen tako, da ga je mogoče prevažati z gradbišča na gradbišče z avtomobilom tako, da je vodovarno položen stolp pritrjen na kamion, pod voziščem žerjava pa je vložena posebna os z dvema gumijastima kolesoma (hitrost vožnje do 15 km na uro). Tudi postavljanje žerjava v navpično lego gre avtomatično. S pomočjo električnega vtila postavijo stolp v 15 minutah, kar seveda precej zniža gradbene stroške. Nosilnost novega praktičnega žerjava je 1350 kg.

TOPS JE DOSLEJ NAPRAVIL 500 DOMAČIH PISALNIH STROJEV

Tovarna pisalnih strojev, ki uživa gostoljubnost tovarna koles »Roge«, je začela pred leti graditi v Savljah tovarniško poslopje. Sedaj so dela že tako napredovala, da teče v hali »Ac« že od meseca maja kolikor toliko redna proizvodnja, medtem ko so v hali »B« v minulnem tednu zopet začeli z gradbenimi deli. Položiti je treba pod, dokončati nekaj instalacij, vgradiiti stopnišče in vsa zadevo očistiti. Računajo, da se bodo do 29. novembra preselili semkar tudi drugi oddelki tovarne z upravo vred.

Zdravstvene postaje so cenejše kakor zdravljenje v bolnišnici

Trahom so v Pomurju močno omejili, ne pa odpravili

S širokim omrežjem zdravstvenih postaj ki je zajelo sleherni vas v Prekmurju, je uspelo trahom omejiti na nekaj 100 bolnikov. V 10 povojnih letih so od vsakih 100 s trahomom okuženih bolnikov ozdravili 96. Zaradi tega uspeha menijo nekateri, da je po 26-kratnem znižanju števila trahomatoznih treba v približno enaki meri znižati tudi število zdravstvenih postaj. Zdravstveni delavci z mnogoletnimi izkušnjami pa pravijo, da bi po ukinitvi zdravstvenih postaj zavzel trahom spet širši obseg. Posledi-

ca bi bila, da bi za zdravljenje potrebovali več sredstev kakor sedaj za preprečevanje razširjanja trahoma.

Borba proti trahomu se je začela v Prekmurju že v predvojni Jugoslaviji, ko so pri pregledu vsega prebivalstva ugotovili okoli 8000 bolnikov, od teh eno tretjino hujskih primerov in okoli 150 takih, ki so na posledicah trahoma že oslepli. Takrat so začeli bolnike tudi zdraviti, vendar potrebne bolnišnice za zdravljenje hujskih primerov bolezn niso zgradili. Ker madžarska okupacijska oblast ni posvečala skrbri zdravljenju trahomatoznih, se je bolezen še širila. Trahom so začeli uspešno zatirati šele po osvoboditvi, ko so ustanovili v Prekmurju 17 stalnih in okoli 60 vaških postaj za zdravljenje bolnikov in preventivno službo. Takrat so tudi predvideli, da bi v novi murskosoboški bolnišnici uredili oddelek za očesne bolezni s 120 posteljami. Ker nove bolnišnice še niso mogli zgraditi v predvidenem obsegu, tudi tega načrta niso mogli uresničiti. Zaradi velike omejitve trahoma pa niti ne potrebujejo več tako velikega oddelka. Pri sedanjem stanju bi zadoščalo za zdravljenje hujskih primerov trahoma 20 postelj, nekaj več pa bi jih potrebovali za ostale očesne bolezni.

Pravzaprav bi bilo že vse zdavnaj urejeno, če bi bilo dovolj denarja. Upajo, da jim bo OLO v kratkem dal 40 milijonov, s katerimi bodo skušali podjetje v izgradnji postaviti na noge.

Doslej je tovarna naredila okrog 500 pisalnih strojev »Emona«. Dnevno napravijo do 3 stroje, toda ko bodo dobili še ostalo strojno opremo, za kar bodo potrebovali še 320 milijonov dinarjev, bodo delali pisalne stroje po tekočem traku. In da bi se podjetje čimprej postavilo na lastne noge, razmišlja delovni kolektiv, da bi vzeli licenco za izdelovanje portabel pisalnih strojev. Ponudbi imajo več, vendar se še niso odločili niti za »Olivetti« niti za bavarske »Alpines«, niti za neke češke pisalne stroje.

STARINARNICE V ZASTOJU

Ljubljanski trgovini z rabljenimi predmeti »Komisijac« in »Posrednik« sicer nista brez posla in tudi plače prejemajo uslužbenci kar v redu, vendar jim posel ne cvete tako kot nekdanj. Predvsem je tega kriv stoočstni davek na inozemske proizvode, ki so vzrok, da gospodarske organizacije niso več stalni odjemalci predvsem tehničnih predmetov (za zasebne kupce ta davek ne velja). Drug vzrok je uvoz predmetov široke potrošnje. Ljubljančani so se že od nekdanj radi ozirali po inozemskih izdelkih in so jih zato nemalokdaj tudi preplačevali. Sedaj, ko je tega blaga dovolj v redni prodaji, pa blago v komisijah trgovin ni več zanimivo in so skupaj z njim splahnele tudi cene. Zlasti tekstil in obutev nočeta in nočeta v denar. Tako je dobiti moške obleke iz kamgarna že od 5000 dinarjev naprej.

Cene ženskih kostimov so sudejlo okrog 2000 din, tisti za 2500 dinarjev pa je že kar dober. Prav tako kot ženske ure tudi čevlji ne gredo v promet. Moške čevlje, za katere je več zanimanja, je moč dobiti za 900 dinarjev, ženske čevlje pa celo za 500 dinarjev. Tudi poradijskih aparatih ni preveč povpraševanja, in če ima kdo srečo, lahko dobi radio z UKW-sprejemnikom že za 50 do 60 tisoč dinarjev. Močno je padla cena koles, ki jih je dobiti tudi po 14.000 dinarjev.

Z ljubljanske nezdodne postaje

Lojzeta Aljančiča, 38-letnega prikrojevca iz Ljubljane, je podrl avto, pri čemer si je pretresel močgane. — Upokojenka Angela Brtončelj iz Ljubljane si je pri padcu zlomila desno nogo v skotnem sklepu. Kmetka Jožeta Megliča iz Jelendola pri Trčiču je podrl kolesar, da si je pretresel močgane. — Milka Milla iz Ljubljane je padla po stopnicah in si poskodovala roki v zapetju. — 15-letni Anton Mlak iz Zg. Pirniča je padel z drevesa in si poskodoval prsi, koš in hrbtenico. — Z motorja je padla in si pretresla močgane (kalka Edvarda Sršen iz Loke pri Mengšu. — Dušanu Arčunu iz Vidma je padla smreka na levo nogo in mu zlomila golen. — Jakob Petrovič iz Brezovice je padel s kolesa in si zlomil levo ključnico. — Franc Slapar iz Irnovca pri Lukovici je padel z drevesa in si zlomil desno roko v komolcu in medenico.

BRALCI NAM PIŠEJO

Nekoliko prehudo, kajne?

Potrošniki popolnoma razumemo, da trgovina ne more prodajati industrijskih izdelkov po točno isti ceni, po kakršni oddaja industrija izdelke trgovskemu omrežju. Posredovalna služba, ki jo trgovina opravlja med proizvodnjo in potrošnjo, je kajpada neogibno zvezana z določeni stroški. Vendar pa so pri nas še vedno preprosti primeri, ko se potrošniki upravičeno vprašujemo, zakaj tolikšna razlika med cenami. Vzemimo za primer pralne stroje, ki jih izdeluje tovarna »Elektrostandarde« v Trbovljah. Ne glede na to, da je cena za večino potrošnikov za zdaj skoraj nedosegljiva in da kupujejo te stroje v glavnem razna podjetja, je vendar za nas vse zanimivo, kako se oblikuje končna prodajna cena.

Tovarna »Elektrostandarde« je na priliko dobavila ljubljanskemu grostju »Elektrotehni« pralne stroje po 95.000 din, pri čemer je grosistu že priznala 5% popust; ki je v rabi v trgovskih poslih. Tovarna namreč želi, da bi njeni pralni stroji na trgu ne imeli višje cene kot 100.000 din. In po tej ceni so doslej povsod šli ti stroji tudi v prodajo. Primer z Jesenicami kaže, da trgovsko omrežje včasih po-

polnoma brez potrebe in neutemeljeno napehja cene. Ljubljanski grosist je trgovskemu podjetju na Jesenicah prodal pralne stroje po 100.000 din ter tako sam zase obdržal ves tovarniški popust. Če je že bilo tako, potem tudi razumemo, da stroji iz Ljubljane na Jesenice niso prišli sami in zastoj.

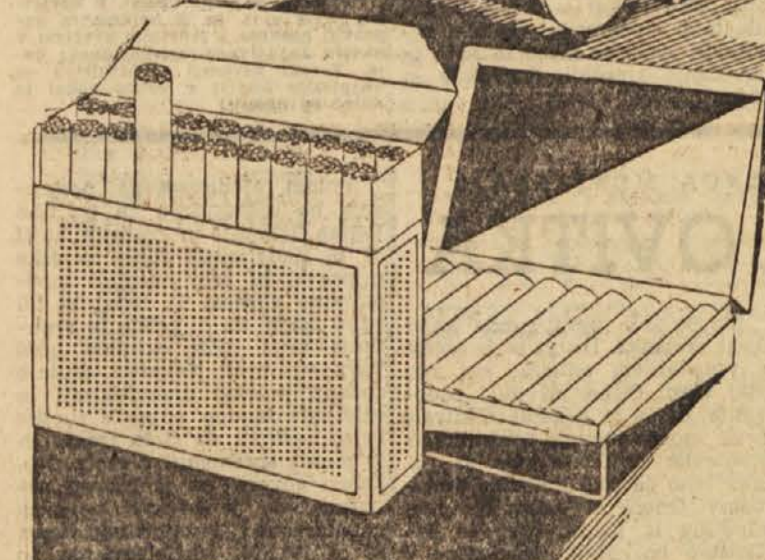
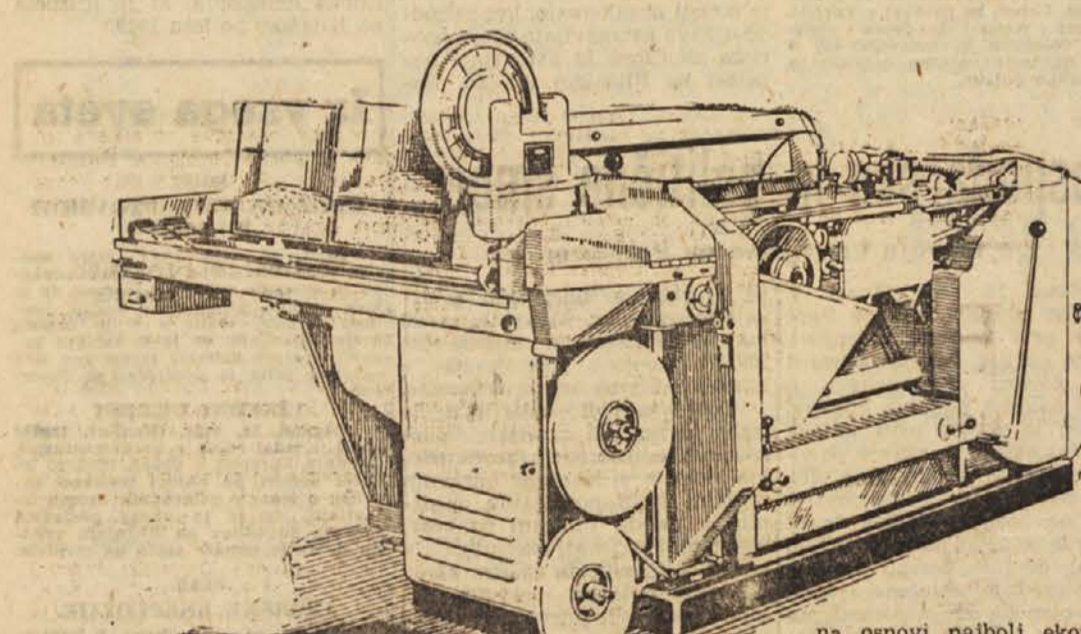
Toda, da je bilo treba na Jesenicah postaviti ceno na 112.000 din, to bo pa vendarle nekoliko prehudo, kajne? Po skromni presoji bi lahko mirne duše rekli, da so na Jesenicah brez potrebe napeli ceno vsaj za dobrih 8000 din. To pa seveda tudi niso prane mačje solze. (u)

Umestno in potrebno svarilo

Naše zdravstvene oblasti redno objavljajo poročila o stanju nalezljivih bolezni in vsakokrat opozarjajo ljudi na higienske predpise in na čistočo. Noben boj zdravstvenih organov proti širjenju nalezljivih bolezni ne more biti uspešen in učinkovit, če ljudje sami ne pazijo na snago. Pa ne samo posamezniki, marveč tudi prodajalne živil bi morale pomagati pri tej potrebni akciji. Če hočemo zajeziti širjenje nalezljivih bolezni, moramo vsi storiti svojo dolžnost.

no primerov, ko prodajalke in prodajalci dan za dnem kršijo najosnovnejše predpise o higieni. Ne govorimo o zavijanju kruha in drugih živil v papir, saj ga res primanjkuje, pač pa je nekaj drugega, na kar je treba z vsjo resnostjo opozoriti vodstva naših pekarn, trgovin z živilji, mlekarin in tržnega nadzorstva. Prodajalci in prodajalke živil sprejemajo stare, unazane bankovce in kovane drobiž, hkrati pa z rokami prljemljivo živila in jih izročajo strankam. Tu je lahko pravo legio širjenja nalezljivih bolezni. Nujno potrebno bi bilo, da bi ljudje, ki imajo opraviti s preštovanjem denarja, ne prijemali živil. Naše zdravstvene oblasti naj to umestno in potrebno svarilo upoštevajo. J. Z.

Novost v izdelovanju cigaret

na osnovi najbolj ekonomičnega izkoriščanja tobaka, najnovejše obratne tehnike in moderne oblike ter velikosti, vrhunski izdelek po kvaliteti in učinku je

stroj za cigarete visokega učinka model DK in industrijski stroji VEB tobačni »TABAKUNI« Dresden

CHEMIEAUSRÜSTUNGEN

DEUTSCHER INNEN- UND AUSSENHANDEL

BERLIN W 8, Mohrenstrasse 61. — Brzjav Chemotehna

NEMSKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA

MEDNARODNI VELESEJEM V ZAGREBU; KOLEKTIVNI PAVILJON NEMSKR DEMOKRATIČNE REPUBLIKE — DVORANA F

PRED ODHODOM V ITALIJO

RAZSTAVA SODOBNE JUGOSLOVANSKE UMETNOSTI

Komisija za kulturne zveze z inozemstvom v Beogradu je pripravila razstavo sodobnega jugoslovanskega slikarstva in kiparstva. Preden jo bodo prenesli v Italijo, v Rim in Milano, kjer bo odprta v zameno za istočasno razstavo sodobne italijanske umetnosti v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, je na vpogled domači javnosti v ljubljanski Moderni galeriji.

Pri tem je potrebno posebej opozoriti le na to, da sedanji izbor še ni popoln. Pripravljali ga nameravajo pred Italijo izpopolniti z deli nekaterih pomembnejših kiparjev in slikarjev, ki doslej iz različnih razlogov še manjkajo. Od slikarjev bi prišli v poštev zlasti Marij Pregelj, čigar najzanimivejša dela zadnjih let so trenutno razstavljeni v Benetkah in Dubrovniku, Hrvat Antun Motika in Marko Celebnović.

Dosedanji izbor obsega dela 14 slikarjev in 10 kiparjev. Jugoslovansko slikarstvo zastopajo tako, če jih naštejemo po starostnem redu, Milunović (* 1897), Kojnić (* 1898), Hegedušič (* 1901), Lubarda in Kregar (oba * 1905), Milosavljević in Postružnik (oba * 1908), Stupica (* 1913), Gliha in Vujaklija (oba * 1914), Murčić (* 1921), Protić (* 1922), Stanić (* 1926) in Suštaršič (* 1927), kiparstvo pa Stijović (* 1894), Kantocijeva (* 1909), Putrih (* 1910), Zdenko Kalin (* 1911), Bakić (* 1915), Jevrićeva (* 1924), Batić (* 1925) Tršar (* 1927), Džamonja (* 1928) in Jančićeva (* 1929). Ze iz tega naštevanja je razvidno, da prevladuje med slikarji srednja generacija, pri kiparjih pa mlajši rod.

Vtis o razstavi je ugoden: povprečna umetniška vrednost razstavljenih del je dovolj visoka, celota dobro ugašana in če v mislih upoštevamo tudi nameravane dopolnitve, bo to vsekakor prireditelj, ki bo dovolj dobro predstavila italijanskemu občinstvu tejnje sodobne jugoslovanske umetnosti in obenem njene danes najzanimivejše predstavnike.

Presoja razstave mora biti seveda v Ljubljani nekoliko drugačna kot v tujini. Večina razstavljalcev smo mogli v zadnjih letih dobro spoznati tudi v Sloveniji, pa je trenutno zato za nas najzanimivejše, koliko se nam tokrat prikazujejo v novi luči in v koliko so na razstavi dela, ki jih dobro predstavljajo. S tega stališča nas morajo vsekakor najbolj zanimati trije: Črnogorec Lubarda, Hrvat Krsto Hegedušič in Slovenec Stupica.

Lubarda, ki je danes poleg Stupice v vsej državi najbolj cenjeni jugoslovanski slikar, je pri nas še premalo znan in bo zato njegova predvidena osebna razstava v Ljubljani zelo dobrodošla. Njegove štiri slike so izbrane iz let 1951—1953 in odlično kažejo tistega Lubarda, ki je doživel tudi po drugi svetovni vojni veliko priznanje tujine in glavno nagrado na bienalu v Sao Paulu leta 1954. Podoba »Borečih se konj« iz l. 1953, ki je bila lani na mednarodni razstavi na Japonskem, je eno njegovih najpomembnejših del. Lubardov slog je epsko monumentalni in barvno tenko ubran, hkrati ves zajet iz domače kamnite črnogorske zemlje in mednarodno razumljiv. Vsa njegova platna bi lahko prenesli v običajne mere barvne litografije pa bi tudi tam, v drugi tehniki in drugem formatu, ohranila ves svoj značaj. Tudi brez boljšega poznavanja sodobnega jugoslovanskega slikarstva bi lahko ugali, koliko je ta umetnik vplival in še vpliva na novejšo likovno tvorbo naših narodov.

Delo Gabrijele Stupice pomeni popolno nasprotje. Če si vedno prav dobro predstavljamo Lubardo kot freskanta, če slika črnogorski slikar v velikih in silovitih potezah razgiban, hkrati splošno razumljiv in že na pol abstraktni svet brez vsakih neznanih čustvenih vzgibov, je osem let mlajši Slovenec danes naš najpomembnejši varuh onega slikarskega izročila, ki je pomenilo pol tisočletja jedro evropske slikarske umetnosti: ojno slikarstvo, v

domišljije, pretiravanja in stiliziranja napravi iz navadne resničnosti in zakonitosti umetniško resničnosti in zakonitost. Nekaj teh Hegedušičevih »surrealističnih« prvin je bilo skritih že v njegovih starejših delih in so zdaj le bolj svobodno prodrle na dan, nekaj si jih je prikrojil iz sodobnega likovnega arzenala: končni

Krsto Hegedušič: Brčko-Banovići

oblikovnem in vsebinskem pogledu prebogato drobnih odtenkov, osebnostno in izrazno dognana do največje mere. Lubarda se zdi primeren za opevanje bitk, Stupica za prisluskovanje utripov. Z najnovejšim »Avtoportretom s hčerko« je postala povsem razumljiva tudi svetlosiva »Deklica v interieuru«. Izredni likovni razvoj, ki ga je napravil Stupica po znani »Povorki z lampijoni«, mu je omogočil, da danes še bolj premaga vsakega količič občutljivega gledalca. Stupičeve slike so danes med redkimi deli, pri katerih je mogoče govoriti o spoštovanju modela in o iskanju globlje vsebinske resničnosti. Danes je Stupica jugoslovanski sodobni psiholog in izrazno najzanimivejši slikarjev 20. stoletja: Chagalla, Soutina in Kokoschke.

Hegedušičeve slike pomenijo veselo presenečenje in nov dokaz, da se vsi naši boljši slikarji razvijajo naprej. Od starega Hegedušiča, ki ga poznamo že tako rekoč iz zgodovine in muzejev, je še najmanj oddaljena podoba »Sam«. Toda tudi tu opazimo že pri prvem pogledu, kar ostale slike še očitneje govori, da kanec

dokaz lirčne občutenosti tankih barvnih sestavkov in sanjsko gibljivih, nedoločnih oblik.

Kiparski del razstave je na splošno manj izrazit: v glavnem so razstavljeni že znana dela, pri Slovencih, ki so za sedaj — pred nujno dopolnitvijo — še v večini, je razstavljen nova dela edino Tršar. V tem okolju se dobro uveljavljajo, dasiravno gledalec najprej in predvsem opaža eksperiment. Najkrepkejši med vsemi, Bakić, je žal le skromno zastopan. Kakor pogrešamo pri Slovencih Savinška, tako manjka tudi večina pomembnih hrvaških kiparjev. Med slučajno kar tremi kiparkami zasluži največ pozornosti Jevrićeva (Portret kibarke, Maketa za spomenik). Lj.

dosežek je notranje uravnotežen in vabljiv.

Ostali srbski in hrvaški umetniki ne prinašajo v Ljubljano toliko novega. Stanić, ki ga zdaj tri slike v Moderni galeriji prvič in to zadovoljivo predstavljajo slovenskemu občinstvu, bi bil zaradi tega edini, o katerem moramo še spregovoriti. Občutljivo, krhko kabinetno slikarstvo. Likovna dovršenost, ki se zdi bolj sad vprav ljubiteljskega razumevanja starih mojstrov kot pa dokaz osebnostnega dojemanja sveta. To tipično kabinetno slikarstvo nas spominja na umetno negovane rastline, ki ne morejo več roditi nobenih sadov, ampak le še blede cveto. Otožen mir, toda mnogo bolj občutimo zgledeno obliko.

Z edino izjemo Postružnikovih platen dela drugih slikarjev uspelo dopolnjujejo razstavo, ne povedo pa ničesar bistvenega o svoji tvorci. Več pozornosti zasluži edino Stane Kregar, ki je napravil v svojih abstraktnih slikah nov korak naprej: nekatero njegovo nove slike se zdaj zdaj v svoje dobro manj sad razumskega prizadevanja in bolj

o kmenkoli, da ima splošno izobrazbo.

»Pri tem menda ne mislite samo na literarno izobrazbo?«

»Seveda ne gre za »čisto« literarno izobrazbo, marveč za tisto literaturo, ki danes predstavlja nepogrešljiv del splošne izobrazbe. Če hočemo govoriti o oblikovščini, o boju z mlino na veter, o dolini šentflorjanski, itd. itd. potem pri splošni izobrazbi predpostavljamo, da so vsakomur takšni in podobni enciklopedični pojmi povsem jasni. Do obvladavanja teh pojmov, ki spadajo v kulturno zakladnico naših in tujih narodov, naj bi vodila pot preko teh knjig. Ukvarjamo se z lepimi načrti, da bi n. pr. Don Kihota predstavili na 200 straneh, da bi tako že dijaku vsaj v bistvenih potezah prikazali najzanimivejši strani iz tega dela, ki tako veličastno odsvita neki razvojni del evropske mentalitete. Dela vsekakor ni malo. Dogovarjamo se, da bi ustanovili aktiv slavitov, ki bi se večkrat sestali in se s srednješkolskimi praktiki posvetovali o raznih vprašanjih, ki bi se utegnili pojaviti v zvezi s to zbirko. Nujno bi bilo tudi, da bi n. pr. revija »Jezik in slovnost« natančno spremljala vso zbirko, ne le s splošnimi ocenami, temveč s širšimi literarnimi analizami. Na ta način bi zbirka Kondor na eni strani bila primerno popularizirana na pravem mestu, na drugi strani pa bi iz takšnega spremljanja zbirke utegnili nastati nove koristne pobude.«

»Kakšen pa je kaj odziv na zbirko?«

»Kot veste, založba knjigo za sedaj subvencionira in je tako možno posamezne zveze prodajati po zares neznatni ceni, upo-

števačoc cene na knjižnem trgu. Kartonirane knjige so po 130 din, vezane pa po 250. Ker so izšle šele prve štiri knjige, in ker je tu začetek šolskega leta, še ne moremo govoriti, kakšen je odziv. Vsekakor pričakujemo, da se bodo dijaki poslužili te izredne prilžnosti in si tako sešomoma nabavili lepo knjižnico, v kateri bodo zbrane vse resnično pomembne literarne umetnine. Zelo važno je, da bi to zbirko narobale gimnazije in druge srednje šole za svoje dijaške knjižnice. Izredna cena jim omogoča cenen nakup. Vsaka taka knjižnica bi morala imeti seveda vsakega zvezka po več, denimo, 20 izvodov. Ker redna proračunska sredstva tega šolam ne omogočajo, bi naj dobile tiste tisočake pri delavskih svetih svojega kraja. Če dajo delavski sveti radi svoj prispevek za to ali ono tombolo, bodo nedvomno dobro naložili denar, če bodo odobrili nekaj tisočakov na leto za dijaško knjižnico v svojem kraju. Ta denar bodo obrestovali delavski otroci sami, obenem pa bo dijaška knjižnica spričevalo kulture njihovega kraja in njihove kulturne zavesti. Delavskim svetom gotovo ne more biti vseeno, kakšna je in kakšna bo bodoča kulturna podoba njihovega kraja.«

S tovarišem Kraigherjem sva si medtem ogledovala prve izvo-

IZ MODERNE GALERIJE

Brez
»Zlatega leva«

Nagrajenci na letošnjem filmskem festivalu v Benetkah

Gabrijel Stupica: Avtoportret s hčerko

Benetke, 10. sept. (AFP). — Razsodišče XVII. mednarodnega filmskega festivala v Benetkah je podelilo sinoči pokal »Volpi« Mariji Schell za vlogo Gervaise v istoimenskem Clementovem filmu. Žirija je izrekla tudi posebno priznanje Betsy Blair za prefinjeno igranje v Bardemovi »Veliki ulici«. Toda »v želji, da bi pozdravila razcvet resnične in pravega talenta, podeljuje žirija enodušno pokal »Volpi« za najboljšo žensko vlogo Mariji Schell kot Gervaisi.«

Za najboljšega tolmača moških vlog so proglasili francoskega igralca Bourvillia, ki je prav tako dobil pokal »Volpi« za film »Po Parizu«.

Letos žirija ni podelila »Zlatega leva« za 1956. Pozornost žirije sta pritegnila zlasti dva filma — japonski film »Burmanska harfa« in španski film »Velika ulica«. Žirija je izrekla priznanje japonskemu režiserju, uodarila pa je tudi, da ni »nič manjši vtis napravilo tehnično mojstrstvo Juana Bardema, združeno z moralno iskrenostjo«. Vendar se izjemne kvalitete teh dveh filmov žiriji niso zdele zadostne za podelitev »Zlatega leva«.

Žirija je izrekla priznanje visoki duhovni vrednosti poljskih filmov in poudarila v italijanskih filmih lepoto fotografije »V sončnem carstvu« in »bleščečo mojstrsko igranje« Anne Magnani v »Sestri Leticiji«.

Izmed ameriških filmov je žirija poudarila uspeh filma »Izza ogledala« in Aldrichevega »Napada«. Kar zadeva sovjetske filme pozdravlja žirija v »Nemrtini garniziji« veliko plastično tradicijo sovjetske kinematografije in osebni smelca Tise in odkritje novega talenta — režiserja Ogranenka.

IZ NAŠIH KINODVORAN

Za mladino prepovedano

DVA FRANCOSKA FILMA: »VAŠ ZVESTI BLAKE« IN »KADET ROUSSELLE«

Malokateri film je pri nas prepovedan za mladino, ampak ne morebiti zato, ker pride skozito cenzurne komisije samo najboljše »filmska moka«, temveč preprosto zato, ker se filmu in njegovemu vzgojnemu pomenu posveča pri nas premalo pozornosti. Našo trditve zgornjo potrjuje francoski film »Vaš zvesti Blake«, ki pod zaščitno znamko »parodije« na ameriške kriminalke, kaže podrgno uro junaka-pilota Blaka, ki pretepa vse po vrsti od žensk do gangsterjev. Višek filma je vsekakor prizor ženske rokoorbe, ki so ga z največjo naslado posneli iz vseh možnih snemalnih kotov in z vsemi podrobnostmi. Če starejši gledalec morda le zasledi v filmu tu in tam kakšno posrečeno bodico na rovaš tolikanj razširjene kriminalne literature in filmov, grede le-te gotovo mimo mladih gledalcev, ki kar pozirajo z očmi sicer odlično odigrane pretepe in se v domišljiji življejo v vlogo naslovnega junaka. Vzgojni učinek takšnega življenja se bo bržkone pokazal že v najkrajšem času v zvišanem odstotku mladinskega kriminala. Zatorej je naš naslov več kot upravičen, čeprav se zavedamo, da se s tem ukrepom ne da povsem omejit škodljivega vpliva tovrstnih filmov in da bi se tukaj načeto vprašanje moralo reševati z bolj doslednimi sredstvi.

»Kadet Roussele« pa ni prvi nič pohujšljiv, dasi so se njegovi ustvarjalci spravili malodane nad

vse meščanske svetinje. Ponorčevali so se iz cerkve, policije in vojske. Tudi skladatelju marseljeze in Napoleonu niso priznale. Sicer pa je film, mimo nekaterih posrečenih dovtipov, le kopija »Fanfana Tulipana«. Podobnost med obema filmoma je namreč očitna; celo zgodbe, glavne osebe in zapleti se nam zdijo kot prefotografirani iz »Fanfana Tulipana«. Razlika je le v tem, da je »Kadet Roussele« dokaj slabši film, čeprav so ga posneli v naravnih barvah in čeprav v njem igra François Perier in Dany Robin. Zarko Petan

BELEŽKE

Angažma štirih ljubljanskih baletnikov v tujini

Baletni zbor ljubljanske Opere se bo v tej sezoni zmanjšal za štiri člane, ki so bili s to sezono angažirani v tujini. Grad Marija in Rus Jelka odhajata v Nemčijo, Janez Miklič in Gorazd Vospersnik pa na Dunaj. V dunajski Volksoperi, kjer sta angažirana

Nova številka »Naših razgledov«

Iz vsebine: Zunanje-politični pregled; Mare nostrum; Sestanek v Pralognanu opr.; Madžarski ekonomisti v novem obdobju — Janko Pleterški; Lenin o nacionalizmu in internacionalizmu velikih in malih narodov — To in ono — Razgledanja ob začetku šolskega leta: Anton Akerc, Božič Slavica, Ludvik Gabrovšek, Bela Horvat, Jože Košar, Avguštin Lah, Miroslav Ravbar — Ivka Kržnar; Nekaj misli o veliki tekstilni stavki leta 1956 v Sloveniji — Milko Kos; Naši arhivi znanstvene ustanove — Miloš Oprešnik; Elementi investicijske politike Evropske skupnosti za premož in jeklo — Filip Uratnik; Nekaj pogledov na obnovo našega vinogradništva — Matija Kalinik; Kako je atiju (leposlojni podlistek) — Lojze Filipič; Avignonska dramaturgija 1956 — Jože Pogaršek; Ivan Jakovljevič Franko (skica za jubilej ukrajinske književnosti) — Hermann Lienhard; Kulturno pismo iz Avstrije — Marjan Kozina; O filmu, muziki in metrik — Bogdan Pogaršek; Reprezentativnost sodobnosti jugoslovanske — Fr. Pečiček; Srednješkolska mladina in film — Miklavž Prosenec; Knjižica, ki označuje dobo (recenzija) — Faulkner in pisateljstvo — Vera Brčić; N. A. Dobroljubov — V. Klabus; Iz revij — Kulturne vesti. Nove knjige v tujini, Knjižna novosti.

oba plesalca, je že dlje časa bivša članica ljubljanske Opere Sonja Draksljerjaba, v Düsseldorfu, kjer je skupno z Rusovo angažirana Marija Grad kot primabalerina, pa je že pred tem bil angažiran bivši član Opere Rudolf Francelj. Kakor je slišati, ima za prihodnjo sezono še več članov našega baletnega zbora ponudbe za angažmaje v tujini.

August Černigoj razstavlja v Mariboru

V nedeljo dopoldne je bila v mariborski Umetnostni galeriji otvoritev razstave tržaškega rojaka Avgusta Černigoja. Razstavlja preko 180 del v raznih tehnikah olj, akvarelov, risb, linorezov, gravur in jedkanj.

Festival v Bregenzu

Pred nedavnim zaključeni 11. festival v Bregenzu je privabil na svojih 40 prireditelj obilo domačih in tujih obiskovalcev. V programu za prihodnje leto pripravljajo Lortzingovo opero »Car in rokodelce«, nadalje Schillerjevega »Don Carlosa« in Bahrov »Koncert« v uprizoritvi dunajskega Burgtheatra. Dunajski simfoniki bodo dali 4 koncerte, med njimi dve veliki koralni deli (Verdi, Haydn). Dunajski državni operni balet bo nastopil s »Rondom o zlatem teletu« skladatelja Gottfrieda von Einema in »Petruško« Igorja Strawinskega.

K ŠIRŠIM OBZORJEM

RAZGOVOR Z UREDNIKOM ZBRIKE »KONDOR« UROŠEM KRAIGHERJEM

Pozno jutro, pravzaprav že dopoldne, v mrzličnem septembru pred začetkom šole. S tovarišem Urošem Kraigherjem sediva v tretjem nadstropju hiše v Copovi ulici, kjer ima svoj sedež ena največjih jugoslovanskih založb — Mladinska knjiga. Razgled imava na dvorišče in na mestne strehe. Na nebotičnikovi terasi, ki bi jo skoraj dosegel z rokami, si neka izletniška skupina ogleduje dopoldanski vrvež Ljubljane, ožarjene z dolgim navdihom umirajočega poletja. Kakor pred vsakim intervjujem, si tudi tokrat — bolj zaradi uvoda, kot iz potrebe — nekoliko odhrinem, medtem pa sestavim prvo vprašanje. Če je namreč leto dobro zastavljeno, je na pol opravljen že tudi intervju. In tako prideva z urednikom zbirke »Kondor« do prvega »zakaj«.

»Zakaj je bila pri Mladinski knjigi ustanovljena še nova zbirka, ki ste ji dali tako zveneče ime?«

»Kondor, soncu, brati — tako je napisal Zupančič. Ptica, ki leti najvišje in meri obzorja. Knjižna zbirka s tem imenom naj bi torej prinašala vrhunška dela književnosti, domače in tuje«, mi pravi prof. Uroš Kraigher.

»Razumem«, pravim, in pristavim drugi »zakaj«: »Mar se ne utapljamu že kar preveč v številnih zbirkah, ki na žalost vse prepogeto ne doživje prave zaokroženosti in celote. Priznam, da imamo zbirko za mladino še vedno premalo, a vendar...«

»Prav zato. Naj vam povem samo nekaj iz svojega šolskega življenja. Kot profesor na gimnaziji sem moral na primer naložiti dijakom, naj v smislu šolskih načrtov preberejo to ali ono tako imenovano »obvezno štivo«. Po

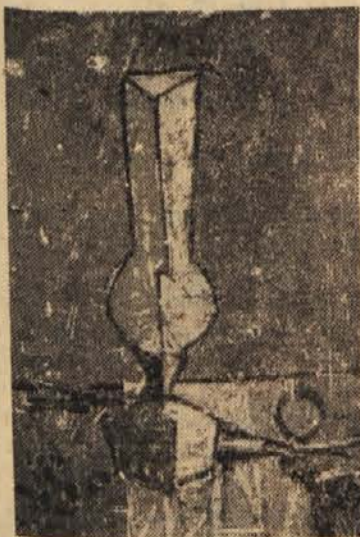
treh tednih so že prišli dijaki k meni rekoč, da niso dobili nikjer zaželeno knjigo. To se je zgodilo polovici mojih učencev. Niti v šolskih niti v drugih javnih knjižnicah ni dovolj del iz tako imenovanega obveznega štiva. Šolske knjižnice si nabavljajo komaj po dva izvoda takih knjig, iz česar sledi, da dijaki res ne morejo izpolniti svoje dolžnosti in se zato kajko k najslabšemu, kar se lahko iz tega rodi, h »kratkim vbinam«. Tu pa je konec vsake literarne in estetske vzgoje.«

To knjižnico so torej narekovali predvsem šolske potrebe?«

»Kajpak, vendar pa še zdaleč ni namenjena samo šoli. Vodstvo Mladinske knjige je že dalj časa razmišljalo o zbirki te vrste. S tem sicer ne orjemo nikake ledine, saj imamo tradicijo Cvetja, pokažemo pa lahko tudi na Klase, čeprav ima ta zbirka nekoliko drugačen okvir in namen.«

»Zanima me, kako povezuje svoje delo s šolskim programom.«

»Založba Mladinska knjiga je sklicala več posvetovanj, kjer so bili navzoči predstavniki literarne zgodovine in literarnega pouka na srednjih šolah, ljudje z univerze in s srednjih šol, skratka, ljudje, ki imajo bogato srednješkolsko prakso. Ti so dajali nasvete glede programa naše zbirke, predvsem za tisti del programa, ki se je dal hitro uresničiti. Računajte, da je v šoli predpisanih kakih 150 del in potem vam bo jasno, kakšno obsežno delo je s tem začeto. Naš ideal, če naj ga izrazim v enem stavku, bi bil: v nekaj letih s to zbirko doseči res ljudski izbor vrhunskih del iz domače in svetovne literature, takšnih del, ki jih je treba poznati po tekstu, ne pa samo o njih slišati, če hočemo govoriti

Z razstave sodobnega jugoslovanskega slikarstva v Moderni galeriji. Miodrag Protić: Svetilka.

SVETOVNO PRVENSTVO V ODBOJKI

Kaj je z našo reprezentanco?

Pariz, 10. sept. (Tanjug) V nadaljevanju svetovnega odbojarskega prvenstva je Jugoslavija izgubila proti Romuniji z rezultatom 2:3 (15:6, 10:15, 12:15, 15:12, 15:6). Naši igralci so zaigrali dobro samo v drugem in tretjem nizu, kar pa je bilo premalo za zmago. Napake so delali predvsem pri servisih, razen tega pa naši igralci niso navajeni igrati tako pozno ponoči.

Ostali rezultati VI. kola: Bolgarija: Poljska 3:1, SZ: Kitajska 3:0, Francija: ZDA 3:1, CSR: Madžarska 3:0. Mostvo CSR je s to zmago obdržalo vodstvo na lestvici, medtem ko je Jugoslavija na predzadnjem mestu. Pri ženskah vodi prav tako CSR.

Iz Pariza se slišijo govornice, da z našim moštvom nekaj ni v redu. Igralci igrajo brez volje in ne vlagajo vse svoje moči za čim boljši uspeh. Zvečni kapetan Stranič izgublja prispevnost v odločilnih trenutkih in čisto dela nerazumljivo poteze. Tako je n. pr. v drugem nizu proti Madžarski v kritičnem izteku naredil menjavo in uvedel v igro debutanta Jankoviča. V tretjem nizu je pri stanju 12:1 za Madžare izmenjal kar tri igralce, tako da je moral sodnik ustaviti igro, ker se zapiski karji niso mogli spravazeti s Straničem, ko ga kdo zamenja. Občinstvo je seveda protestiralo zaradi prekinitev.

Vrh vsa ga se igralci pritožujejo čez vodstvo, vodstvo pa čez igralce. Spori nastajajo, ker hočejo nekateri igralci starišo reprezentanco, ki je sodelovala na lanskem evropskem prvenstvu, vodstvo pa želi preizkusiti mlade moči. Vprašanje je, če je prav na svetovnem prvenstvu pravi trenutek za tak preizkus. Verjetno bi se preizkusi bolje obnesli pred odhodom v Pariz, ne pa na prvenstvu samem.

Kitajska — Jugoslavija 3:1 (15:9, 16:14, 6:15, 15:9)

Dva posnetka z nedeljskih dogodkov: Milutinović je streljal in dosegel drugi gol za Jugoslavijo na tekmi z Indonezijo (zgoraj). Na spodnji sliki: start udeležencev III. jugoslovanskega aerorallyja

SLABE OBRAMBE ALI UČINKOVITI NAPADI

Proleter spet v zadnjih sekundah rešil točko — Jutri zvečer ob 20. uri Olimpija — Radnički pod Cekinovim gradom

V četrtem kolu jesenskega košarkarskega tekmovanja so bili doseženi neobičajno visoki rezultati. Olimpija in Ljubljana sta ostali manjvernost pod znanke 100 kosev, medtem ko so Proleter in Crvena zvezda ter Lokomotiva in Partizan dosegli povprečno 80 točk.

Sloboda je v Kreki (brez Kocijana, ki je kaznovan s tremi meseci neigranja) porazila Montažno. Čeprav je to bosansko moštvo iz tekme v tekmo boljše, pa so njihove domače zmage vse prej kot brez prigovora.

Brzovjavke

FOREST HILLS, 10. sept. (Reuter) Na mednarodnem teniskem turnirju za prvenstvo ZDA je zmagal Avstralec Rosewall ki je v finalu premagal rojaka Hoada s 4:6, 6:2, 6:3, 6:5. V tekmovalju mesečnih dvojic sta prvo mesto osvojila Rosewall in Dupont (ZDA).

ZAGREB, 10. sept. V prvi etapi III. jugoslovanskega aerorallyja je na razdalji Ljubljana-Zagreb zmagal član Aerokluba Ljubljana Poznič s pomočnikom Klementičem na letalu KB-6. Poznič je osvojil 274 točk od 300 možnih. V drugi etapi Zagreb-Osljeje bodo nastopili vsi tekmovalci, ki so sodelovali v prvi etapi.

MOSKVA, 10. sept. V Moskvi je bil končan kongres mednarodne šahovske federacije FIDE. Kongres je sprejel predlog našega delegata, da spremembi cenjskih tekmovalj. Odslej bo jugoslovija namesto tri imela na cenjskih turnirjih pet šahistov.

KORČULA, 10. sept. Prvo mesto na letošnjem prvenstvu zvezne vaterpolo lige so osvojili domači vaterpolisti in si tako zagotovili mesto v I. zvezni ligi. Svoje glavne tekmece beograjskega Partizana so Korčulani premagali z 1:0.

Portoroški festival

Od 24. do 28. septembra bo portoroški šahovski festival, ki ga priredi okrajni šahovski odbor Koper. V okviru festivala bodo naslednji turnirji: III. mednarodni moštveni turnir, turnir mojstrov in mojstrskih kandidatov z mednarodno udeležbo ter turnir šahistov.

Na turnirjih lahko sodelujejo vsi šahisti, ki se bodo pravočasno prijavili. Moštva bodo razporejena v skupine. Vsaka skupina bo tekmovala po točkovnem sistemu, najprej v podskupinah, nato pa v finalu. Turnirji mojstrov, mojstrskih kandidatov in šahistov bodo po švicarskem sistemu. Nagradni sklad znaša nad 900 tisoč dinarjev.

Črni vrh in Škofja Loka sta bila v nedeljo prizorišči motornih dirk

Zabrneli so motorji... Na Črni vrh pri Polhovem Gradcu in na Škofjo Loko, tudi v Škofji Loki.

Nedelja je bila za ljubitelje avtomoto športa spet razbuzana. Teško so se odločili ali na Notranjsko ali na Gorenjsko.

Gledalci... je bilo povsod dovolj, zlasti pa v Polhovem Gradcu, kjer je bila prva dirka — pravi peanžnik za domačine in okoličane. Organiziral jo je krožek »Zdravka Vrhanca« Polhov Gradec.

26. v soboto so imeli dirkači trening, kar so ponovili spet v nedeljo dopoldne, popoldne ob 15. uri pa se je zbralo na startu 14 starih dirkačev in 9 novincev, ob progi pa nad 2000 gledalcev. Proga je bila dolga 10 km, spaljana po zelo dobro urejeni cesti od Polhovga Gradca do Črnega vrha. Organizacija je bila dobra.

In borbi! Pri registriranih dirkačih med Čudnom in Delorenzom ter med Oblakom in Petrom Mrakom. Izkazal se je Čuden (AMD Ljubljana), ki je s povprečno brzino 56 km/h dosegel najboljši čas dneva, pri novincih pa M. Novak (Zdravko Vrhanca) s le 19 sekund slabšim časom. Oba sta prejela lična pokala.

Zmagovalci — kategorija 125 ccm: Oblak (Z. V.) Rum, 11:35, 325 ccm: Čuden (Lj.) Puch, 10:41, 350 ccm: Delorenz (Lj.) Puch T, 11:05, 12; prikolice: Kermavner-Hrast (Tržič) BMW 11:45; novinci — 125 ccm: Pogorelec (Lj.) NSU 14:05; 250 ccm: Založnik (Z. V.) DKW 11:58, 350 ccm: Novak (Z. V.) Puch T, 11:00.

Precej zanimivo so bile tudi krožne cestne dirke dopoldne v Škofji Loki.

Zaradi reprezentančnega srečanja z Grčijo 22. t. m. bo postalo odigrano že jutri. V Ljubljani bo proti Olimpiji jutri ob 20. uri nastopil Radnički iz Beograda. »Ljubljana« se bo v Beogradu pomerila s Partizanom. Le zelo dobra igra jim lahko prinese dve točki. Prav tak ov Beogradu, bo isti dan tekma med Crveno zvezdo in Lokomotivo. Zagrebani nimajo skoraj nobenih upov. Zvezdiški derby med Montažnim in Mladostjo bo verjetno končan s prvo zmago Montažnega v tem delu. Proleter bo imel v Zrenjaninu lahek posej s Slobodo.

LESTVICA table with columns for team name, points, and other statistics.

SAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

V prvem kolu finala: Argentina — Jugoslavija (Od našega stalnega dopisnika)

Moskva, 10. sept. Po odigranju prekinjenih partij je naposled znan spisek udeležencev finalnih borb za naziv prvaka na XII. sahovski olimpiadi. Končni vrstni red po skupinah je naslednji:

I. skupina: SZ 23,5, Bolgarija 19,5, Švica 18, Poljska 15, Švedska 14,5, Norveška 9, Portoriko 7, Posarje 5,5.

II. skupina: Jugoslavija 22,2, Izrael 18, Danska 16,5, Nizozemska 16, Avstrija 13, Francija 12,5, Mongolija 7,5, Škotska 5.

III. skupina: Argentina 24, Zahodna Nemčija 23, Anglija 21,5, Islandija 20,5, Čile 17,5, Finska 14,5, Indija 12,5, Luksemburg 5, Irska 4.

IV. skupina: Madžarska 23, Romunija in CSR po 21,5, Vzhodna Nemčija 18,5, Kolumbija 16, Belgija 14,5, Filipini 10, Grčija 8,5, Iran 8,5.

Danes je bilo zvečanje 12 udeležencev finalnih borb. Vrstni red žreba je naslednji:

1. Izrael, 2. SZ, 3. Madžarska, 4. Argentina, 5. Bolgarija, 6. CSR, 7. Švica, 8. Danska, 9. Jugoslavija, 10. Romunija, 11. Anglija, 12. Zah. Nemčija.

Srečanja I. kola: Izrael: Zahodna Nemčija, SZ: Anglija, Madžarska: Romunija, Bolgarija: Danska, CSR: Švica, Argentina: Jugoslavija (Najboljši: Glijorić, Matanović: Bolbočan, Panno: Ivkov, Karaklačić: Pilnik). T. P.

Posebni vlaki

Ki bodo vozili v nedeljo, 16. septembra v Kranj

Table listing train routes (Mariborski, Ljubljanski, Jeseniški, Primorski) and departure/arrival times.

1. Udeleženci iz Ptuja pridejo do Maribora oz. Pragerskega s kamioni in je zanje rezerviran prostor v vlaku. 2. Pri povratku imajo posebni vlaki postanke na istih postajah kot pri prihodu v Kranj.

Šport po svetu

75 himen na olimpiadi

Dve sto glasbenikov avstralske armade, ki bodo na olimpijskih igrah intonirali himne zmagovalcev v vsaki disciplini ali igri, ima polne roke dela. Naučiti se morajo namreč 75 raznih himen držav udeležencev, čeprav je sigurno, da jim ne bo treba znati vseh himen, ker vse udeležence države na bodo osvojile zlate medalje!

Šest letal za ameriške tekmovalce

Ameriški športniki, ki bodo tekmovali na olimpiadi v Melbournu, bodo prileteli v Avstralijo v sedemih letalih. Reprezentanca ZDA bo štela 438 tekmovalcev, v številni tudi strokovnjake in vodstvo. Z reprezentanco bo odpotoval tudi zdravnik in devet novinarjev.

Južna Koreja zmanjšala državno reprezentanco

Olimpijski komite Južne Koreje je sklenil zmanjšati število tekmovalcev, ki se bodo borili v Melbournu, od 60 na 20. Razlog temu zmanjšanju je pomanjkanje potrebnih sredstev za vzdrževanje reprezentance 60 športnikov in strokovnega vodstva.

Avstrija: Madžarska (stari)

V oktobru bo na Dunaju srečanje starih madžarskih in avstrijskih nogometnih reprezentantov, ki so se borili na zelenih igriščih pred tridesetimi leti. V moštvi Madžarske bosta igrala med

drugimi Gyula Mandy (do pred kratkim trener madžarske reprezentance) in Imre Schlosser, ki je za madžarsko reprezentanco pred vojno odigral 69 tekem. Njegov rekord je izboljšal Ferenc Puskas, ki je dres z državnim grbom oblekel nad 70-krat.

Telovadne reprezentance za Melbourne

Za tekmovalce moških reprezentance na olimpijskih igrah v Melbournu so potrdile svoje udeležbo: Avstralija, Bolgarija, Finska, ZDA, Nemčija, Japonska, SZ, CSR in Švica. Za naslove najboljših posameznikov se bodo borili reprezentanti Madžarske, Velike Britanije, Kanade, Avstrije, Španije, Francije, Luksemburga, Poljske in Švedske. Za tekmovalce ženskih reprezentance so prijavnice naslednje države: Avstralija, SZ, ZDA, Bolgarija, Madžarska, Švedska, Italija, Poljska, Romunija in CSR.

Zdravstveni dom Postojna

razpisuje službena mesta za:

ZDRAVNIŠKEGA POMOČNIKA

(medicinsko sestro)

za delo v organizacijskih enotah v Postojni

BOLNIČARKO

ZOBARSKEGA ASISTENTA

Temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah zavoda. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe sprejema uprava Zdravstvenega doma Postojna.

3426

Advertisement for NARTA cosmetics, featuring the brand name and contact information for Ljubljana.

Advertisement for FRANC VOVK, a POMOŽNI KURJAC, with contact details for Breznica, 10. septembra 1956.

Large advertisement for FANT magazine, including the title 'Kaj zdaj, HANS FALLADA' and subscription information.

»Toaletno mizico? Ali bi hoteli v gornje nadstropje? Tam imamo posamezne kose.« »Tole hočem!« je Pinneberg s prstom pokazal na toaletno mizico. »To iz garniture?« je prodajalec počasi dojemal. »Žal mi je, gospod, iz garniture ne moremo prodajati posameznih kosov. Potem spalnica izgubi vrednost. Gori imamo zelo lepe toaletne mizice.« Pinneberg se je že obrnil, prodajalec pa je pohitel: »Skoraj povsem enake imamo zgoraj. Oglejte si jih, prosim, samo oglejte si jih!« »Ha!« se je Pinneberg oglašil zaničevalno in se na pol ozrl. »Mislim, da imate tovarno pohištva.« Ko je prodajalec potrdil, je Pinneberg nadaljeval: »No, in? Če imate tovarno, čemu potem ne bi izdelali še ene take mizice. To hočem imeti, razumete? Za spalnico napravite novol! Če nečete prodati, pa nič, meni je vseeno, saj je toliko trgovin, kjer človeku poštno postrežejo.« Takole je rekel Fant in postajal čedalje bolj razburjen. V notranjosti je čutil, da je svinja, da se obnaša prav tako kot njegovi najslabši kupci in da po prasičje ravna s starejšim, zaskrbljenim prodajalcem. Pa ne more drugače. Besen je na ves svet, v mislih pošilja vse k vragu. Žal pa je tu samo starejši prodajalec. »Trenutek prosim,« je jecljal ta, »samo trenutek, bom vprašal šefa...« Izginil je, Pinneberg pa je gledal za njim z obžalovanjem in zaničevanjem. »Čemu sem tak?« se je vpraševal. »Ovčko bi moral vzeti s seboj, Ti ni taka. Zaka! ni Ovčka nikoli taka?« je preudarjal. »Saj tudi njej ni lahko.« Prodajalec se je vrnil. »Toaletno mizico lahko dobite,« se je močno spremenil ton njegove govornice, »stala pa bo 125 mark.«

»Sto petindvajset mark, to je blazno,« je mislil Pinneberg. »Ti me hočejo opehariti, saj stane celotna spalnica sedem sto petindvajset mark.« »Predraga je,« se je oglašil. »Ni predraga,« je razlagal prodajalec, »kristalno ogledalo v njej stane samo petdeset mark.« »In kako bi bilo, če bi na obroke?« »Aha, vihar je mimo, zdaj pride na vrsto ljubi denar! Pinneberg se je zgrbil, prodajalec pa je neznanosko zrasel. »Obroki ne pridejo v poštev,« je na kratko odgovoril in gledal Pinneberga gor in dol. »To je že neke vrste usluga, ker pričakujemo, da boste kasneje pri nas...« »Ne morem več nazaj,« je razmišljal Pinneberg, »saj sem sam šilil v to. Če ne bi tako šilil, bi se lahko umaknil. Preunumno je vse to, le kaj bo rekla Ovčka?« Glasno pa je spregovoril: »Prav, vzel jo bom, toda pod pogojem, da mi jo še danes spravite v stanovanje.« »Se danes? To ne bo šlo. Čez četr ure bodo ljudje nehali delati.« »Se se lahko umaknem,« je mislil Pinneberg, naglas pa je vztrajal: »Se danes jo hočem imeti. Podaril jo bom. Sicer nima več smisla.« Pri tem pa je mislil na to, da bo drevi prišel Hellbutt in da bo lepo, če bo prijatelj videl, kaj bo Pinneberg podaril svoji ženi. »Trenutek prosim,« je spregovoril prodajalec in spet izginil. »Najbolje bi bilo,« je preudarjal Pinneberg, »če bi mi zdajle rekel, da danes ne gre več. Potem bi mu povedal, da mi je žal in da nima smisla. Čimprej se bom izmazal iz trgovine. In se je postavil v bližino vrat

DNEVNE NOVICE

Avtobusni promet Celje obvešča potnike, da se z 10. t. m. preusmerja avtobusna proga Kozje-Senovno-Brestanica-Brezice tako, da bo vozil avtobus dnevno iz Krškega v Leskovec-Breg-Mrtvice-Vihre-Skopce-Krška vas v Brezice in nazaj po isti relaciji. Odhod iz Krškega ob 7.00, prihod v Brezice ob 7.40, odhod iz Brezice ob 13.15, prihod v Krško ob 13.55. — Uprava.

Docent dr. Janko Pompe zopet ordinira.

Vaša posoda bo bleščeča, če jo boste čistili s čistilnim praškom LIN.

Ce hočete kvaliteto, zahtevaj za čiščenje madežev samo FLEX. Vse madeže masti, olja, znojne očistilne zanesljivo s preparatom FLEX.

Teht Bell ROZNO MLEKO dobi v vsi parfumerijah. Za tvojo nego nepogreljivo odlično parfumerijo in zelo izdatno BE ROZNO MLEKO.

Expres hladno lepilo za vsa mizarska dela

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Sreda, 12. septembra ob 20: Axelrod: »Sem let skomina. Abonma A. Petek, 14. septembra ob 15.30: Axelrod: »Sem let skomina. Abonma Petek popoldanski. Sobota, 15. septembra ob 20: Axelrod: »Sem let skomina. Abonma T.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE pri zavodu »Ljubljanski festival«, Trg francoske revolucije 1 (Križanke) Torek, 11. septembra ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt«. Premiera. Petek, 14. septembra ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt«. Ponočitev. Sobota, 15. septembra ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt«. Ponočitev. Nedelja, 15. septembra ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt«. Ponočitev.

IZ DRŽAVE PRECIZNIH STROJEV. Merilci toka, Merilne naprave, aparati za reguliranje, Meteorološki instrumenti, Vodomeri, Laboratorijske naprave, Radijski sprejemniki, Ojačevalci, naprave za ojačevalce in pribor, Delci za radijske aparate, Zarnice, Elektronke, Cevi za fluoresc. razsvetljavo, Sivalni stroji za gospodinjstvo, obrt in industrijo, Stroji za predelavo tobaka, Tehniške ure, budilke, Telefonske centrale, Telefonski aparati, Hišni telefoni, Signalne požarne in signalne naprave, Naprave za varnost prometa, Oddajniki, Rentgenski aparati, Rentgenske cevi in ventili, Elektromedicinski stroji, Zobarska oprema, instrumenti in aparati.

KOVO PRAGA Češkoslovaška 1204

KONCERTI

Koncertna direkcija sprejema abonente za bell in modri abonma solističnih koncertov, na katerih bodo sodelovali domači in najvidnejši inozemski solisti, med katerimi so Nikita Magalov, Brucholierie, Carmirelli, Szeryng, Navarra in drugi. Cene celotnega abonmaja (9 koncertov) so od 750 do 1500 din, plačljivo v treh obrokih; za študente velja še poseben popust. Vpisovanje je vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19. ure v Koncertni direkciji, za lanske abonente do 13. septembra, za nove pa od 14. septembra dalje.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Sreda, dne 12. septembra: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1. Četrtek, dne 13. sept.: lekarna »Studenca«, Gorška ulica 18. Umetnostna galerija. Razstava slikarja-grafika Avgusta Cernigoja. Razstavljenih je nad 170 del znanega tržaškega slikarja: olj, akvarelov, risb in grafik. Razstava je odprta dnevno od 10-13 do vključno 23. septembra 1956 (ob nedeljah do 13. ure).

Rodile so: Marija Smrekar, 26 let, gosp., Devina — Ireno; Kristina Planinc, 56 let, gosp. — Iado; Alojzija Navalniski, 23 let, pom. delavka, Brestanica — Marijana in Marijano; Jolanda Korosak, 31 let, uslužbenka; Jerico; Marija Arbetar, 23 let, trg. pomočnica, Slovenska Bistrica — Mirana in Ivana; Terezija Solinc, 30 let, gospodinja — Marico; Ružica Škrbiš, 19 let, gospodinja, Zg. Poljskava — Draga; Helena Petrovič, 32 let, politička — Darinko; Julijana Muster, 56 let, gospodinja — Petra; Mira Sule, 18 let, gospodinja, Trčeva — Zvonka; Ljudmila Leitinger, 24 let, gospodinja, Sp. Hoče — Milko; Ivana Gomišek, 39 let, gospodinja, Hoče — Olgo; Martina Grečič, 23 let, uslužbenka — Vojko; Draga Goricanec, 21 let, gospodinja, Skoke — Ljubko; Marija Cinstaver, 29 let, gospodinja, Devina — Stanislava; Romana Lukas, 28 let, uslužbenka; Teo; Stanislava Vician, 26 let, nameščenka — Brigito.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: Jugosl. film: »Zasledovanje«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA-TRBOVELJE II.«: Ameriški barvni film: »Velika nagrada«. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Mickey Rooney.

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO SOFERJE D in C kategorije, visokokvalificirane avtomobilske z daljšo prakso in delavce za delavnico. Plača po tarifnem pravilniku. — Električna cestna Zelenica, Ljubljana, 2381 TRŽAČANA, STUDENTA, iščeta sobo. Nagrada po želji. Ponudbe v upravo LP pod »Tržačana«, 3471 OPREMLJENO SOBO iščem. Ponudbe na Jože Berič, Litjiska 24, 3468

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE RAZPISUJE ABONMA ZA SEZONO 1956-57

V novi sezoni bodo rednim obiskovalcem na razpolago naslednji redni abonmaji za 12 premier: turek, četrtek, sobota — po globoko znižanih cenah, nedelja — popoldanski, premijski in srednješkolski. Vpisovanje za stare abonente od 10. do vključno 13. septembra, za nove pa od 14. do 17. septembra 1956 od 9-11 in od 18-19 pri dnevni blagajni na Slandrovo trgu. — Stari abonenti lahko tudi pisмено rezervirajo svoje secede in jih dvignejo v dopoldanskih urah.

Abonenti imajo 10% popust od osnovne cene. Abonma je plačljiv v dveh obrokih. — Cene iste kot lansko leto.

Vsa pojasnila daje uprava Celjskega gledališča, nočni predal št. 5, telefon 26-60.

KINO »UNION«: Jugosl. film: »Obkolitev«. »METROPOL«: Amer. barvni film: »Nori podvigi«.

IZ ZALCA

KINO Nemški film: »Podanik«. Predstava ob 20.

Vesti iz Kranja

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ Torek, 11. septembra ob 18: Ivan Cankar: »Hlapci«. Zaključena predstava za gimnazijo Trzin; ob 20 izven. — Gostovanje v Trzinu na fast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju.

Sreda, 12. septembra ob 20: Ivan Cankar: »Hlapci«. Izven. Gostovanje na fast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju.

Četrtek, 13. septembra ob 20: Ivan Cankar: »Hlapci«. Izven. Gostovanje v Skofji Loki na fast velike tekstilne stavke v Kranju.

Sobota, 15. septembra ob 20: Ivan Cankar: »Hlapci«. Izven. Na fast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju.

Nedelja, 16. septembra ob 18: Ivan Cankar: »Hlapci«. Izven in za podeljbe. Na fast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju.

KINO »STORŽIČ«: Amer. film: »Strah«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Joan Crawford in Jack Palance.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Nemški film: »Dokler si pri meni«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Maria Schell.

Rodile so: Rejc Katarina, gospodinja, Češnjica 31 — deklico; Božnar Elizabeta, gospodinja, Škofja Loka, Kopalnica 7 — dečka; Grum Amalija, delavka.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 11. septembra Poročila ob: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporod) — 6.20-6.22 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklame — 7.10 Zabuvalni zvoki — 8.00 Vokalni koncert skladb jugoslovanskih skladateljev — 8.30 Radijski roman: William Woods: Manuela — I. — 8.50 Od melodije do melodije — 9.30 Tibor Sekely: Sin pragozda (prevedla Mara Cerne) — 10.00 Na vrtu Troldhaugen pri skladatelju Edvardu Griegu — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Opereta in lahka glasba — 11.45 Cicibanom, dober dan (Josip Pavišič; Zelezniška ne sreča) — 12.00 Melodije iz filmov in revij, vmes ob 12.30-13.40 Za kmečke gospodinjice: Andreja Fux: Olajšave pri gospodinskem delu — 13.15 Zabuvalna glasba — 13.35 Pester sporod opernih melodij — 14.30 Za dom in Genu — 14.40 Zeleni ste, poslušatelji! — 15.15 Zabuvalna glasba, vmes reklame — 15.35 Slovenske narodne pesmi pojeta vokalni kvintet »Niko Stritof in Ilena Bratuž, ki jo na harmoniko spremlja A. Stanko — 16.00 Utrinki iz literature: Milan Koblar: Zmagovalca — I. — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabuvalna in plesna glasba — 19.00 Sportni tednik — 19.30 Pesmi slovenskih skladateljev poje Mariborski komorni zbor — 19.50 Zunanje-politični feljton: Kam gre mala Evropa? — 19.00 Zabuvalna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Pol ure za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi — 20.30 Tedenski nočtranje-politični pregled — 20.40 Glasbeno medijra — 20.50 Radijska igra: Henrik Ibsen: Junaki s Helgolanda (prva izvedba) — 23.15-23.00 Nočni koncert — 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (ponos iz Zagreba).

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION« KINO »KOMUNA« Francoski barvni film Ameriški barvni film

Kadet Rousselle »SELINA« Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi François Perier. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Poljski film »Ure upanja« V glavni vlogi Zbigniew Jozefowicz in Krystyna Kamienska. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

KINO »SLOGA«: Premiera angl. filma: »Zena na ladji«. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Anthony Steel in Peter Finch.

KINO »VIC«: Francoski film: »Vaš zvesti Blake«. Tednik: Filmske novice št. 38. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Eddie Constantine.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje; za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Angleški film Jack London Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic 15 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

Prodaja osnovnih sredstev

GOSPODARSKA ORGANIZACIJA Titovi zavodi LITOSTROJ v Ljubljani PRODA

na podlagi Člena 49 in 50 Uredbe o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ, št. 52/53)

nekaj rabljenih pisalnih strojev starejšega tipa dva šivalna stroja

Predmeti bodo naprodaj prvenstveno gospodarskim in nizijskim ter skladno z odredbo o pogojih in načinu prodaje osnovnih sredstev (Uradni list FLRJ, št. 51/54) tudi fizičnim osebam in zasebnim pravnim osebam, in to po 15-dnevnem roku brezuspešne ponudbe gospodarskim organizacijam. Prodaja se bo izvršila neposredno s sklenitvijo pisemne pogodbe. Reflektanti naj se javijo v sekretariatu podjetja zaradi ogleda predmetov. 3465

Upravni odbor Zdravstvenega doma — Metlika

razpisuje mesta za

zdravnika, zobozdravnika, dentista, zobotehnika in medicinske sestre

Osnovna plača po uredbi, dopolnilna po pravilniku Zdravstvenega doma, ostalo po dogovoru.

Ponudbe pošljite na naslov Zdravstveni dom — Metlika, 3311

Polygrafski izdelki

IZ NEMŠKE DEMOKRATIČNE REPUBLIKE

na Mednarodnem velesejmu v Zagrebu

KNJIGE • REPRODUKCIJE • GRAMOFONSKE PLOSČE IGRALNE KARTE • DOPISNICE • FILATELISTIČNI ALBUMI

OBISCI TE NAS RAZSTAVNI PROSTOR V DVORANI F

DEUTSCHER BUCH — EXPORT UND — IMPORT GMBH

LEIPZIG C 1 — LENINSTRASSE 16 1162

Z BLEDA

KINO Ameriški film: »Da bi ne vstala zarja«. V glavni vlogi Charles Boyer, Olivia de Havilland in Paulette Goddard. Predstavi ob 18 in 20.30.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Stanka Rosenstein, Javoriška pot.

KINO »RADIO«: Ameriški barvni film: »Poslednji Apač«. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjikrat!

»PLAVŽ«: Franc.-ital. film: »Teresa Raquin«. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjikrat.

Iščemo za takojšen nastop trgovskega pomočnika večšega železninske stroke in trgovskega pomočnico za prodajo gospodinskih potrebščin

Ponudbe pošljite na naslov: Trgovsko podjetje »Z E L E Z N I N A« Jesenice J 139

Zdravstveni dom Jesenice

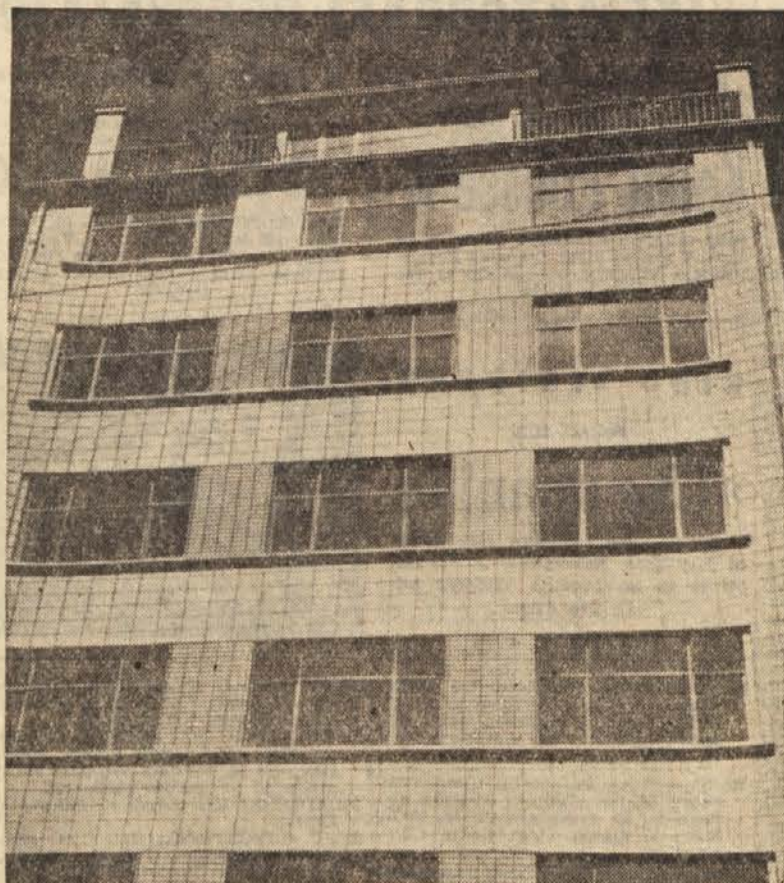
razpisuje delovna mesta za:

SANITARNEGA TEHNIKA DVE BOLNICARKI

za Obratno ambulanto Zelenarne Jesenice

Nastop službe s 1. oktobrom 1956. — Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača po tarifnem pravilniku.

Interesenti, ki imajo ustrezno šolsko izobrazbo, naj pošljejo pisemne ponudbe z življenjepisom upravi Zdravstvenega doma na Jesenicah. 3463

Po svetu
kupujejo
češkoslovaške
keramične
surovine

Kaoline, barvaste
prsti in vse vrste
keramičnih surovin

- cement
- zemeljske barve
- izolacijski material
- kamnito orodje za keramično industrijo
- topljivi bazalt
- kmetijsko kamnito orodje

IZDELKE ZA BRUŠENJE: brusilne plošče, brusilni papir in brusilno platno, zobarske brusilne plošče ~ Umetne porcelanske zobe in zobe iz smole ~ GRADBENO KERAMIKO: stenske in podne ploščice, mozaik, ploščice za oblaganje fasad, ploščice odporne proti mrazu in kislinam ~ SANITARNO KERAMIKO: umivalnike, stranišča, lavaboe itd. ~ OGNJAVZDRŽNE IZDELKE: samotno-silikatne in magnezitne opeke ~ TEHNIČNI PORCELAN: električni porcelan za nizko in visoko napetost, laboratorijski porcelan, porcelan za vlečenje niti za tekstilno industrijo, keramične kondenzatorje ~ IZDELKE IZ AZBESTNEGA CEMENTA: valovite in ravne ploščice, tlačne in odvodne cevi ~ STREŠNO OPEKO ~ PORCELAN ZA POTROŠNJO: vse vrste potrošnega porcelana in kamnitega blaga, figure itd.

PODROBNA OBVESTILA VAM DAJE

Češkoslovaška keramika

zunanjetrgovinsko podjetje za uvoz in izvoz keramičnega blaga

PRAGA — ČEŠKOSLOVAŠKA

OBISČITE NAS RAZSTAVNI PROSTOR NA VELESEJMU V ZAGREBU
OD 7. DO 21. SEPTEMBRA 1956

1220

STOTINE VRST iste visoke kakovosti:

- 311 ~ krojaški pribor in povlačni zapirachi
- 312 ~ torbarski, tapetniški in čevljarski pribor
- 313 ~ pribor za pisanje, slikarski in pisarniški pribor, pribor vseh vrst za pisarniško organizacijo
- 314 ~ usnjena galanterija, kovčki iz lepenke in trdne mase (fiber), dežniki, higiensko in kirurško gumijasto blago
- 315 ~ galanterijsko blago, pribor za kajenje in britje, blago iz ličja in košare, ščetke, čopiči vseh vrst
- 316 ~ igrače, športni in ribiški pribor
- 321 ~ gumbi vseh vrst, umetno cvetje in sadje
- 331 ~ igle vseh vrst (igle za šivalne stroje in za ročno šivanje, igle za tekstil in tapetniške igle ter igle za šivalne stroje za izdelavo čevljev), papirnate cevke, podpirače, ostali pribor vseh vrst za tekstilno industrijo, laboratorijske in kontrolne aparate za tekstilno industrijo

Prago-Export

zunanjetrgovinsko podjetje za izvoz in uvoz opreme,
galanterijskega in drobnega potrošnega blaga

Jungmannova 34

PRAGA-2

Češkoslovaška

OBISČITE NAS RAZSTAVNI PROSTOR
NA VELESEJMU V ZAGREBU OD 7. DO 21. IX. 1956

1207

LIGNA

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE

VODIČKOVA 41

PRAGA 2

ČEŠKOSLOVAŠKA

PRIKAZUJE NA

ZAGREBŠKEM VELESEJMU

od 7. do 21. sept. 1956

LIGNATONE

glasbene instrumente

klavirje Rösler — Petrof

kovinsko pohištvo

vse vrste papirja itd.

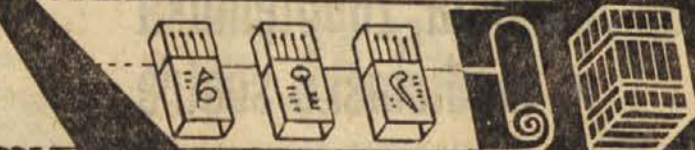
Obiščite naš razstavni

prostor na

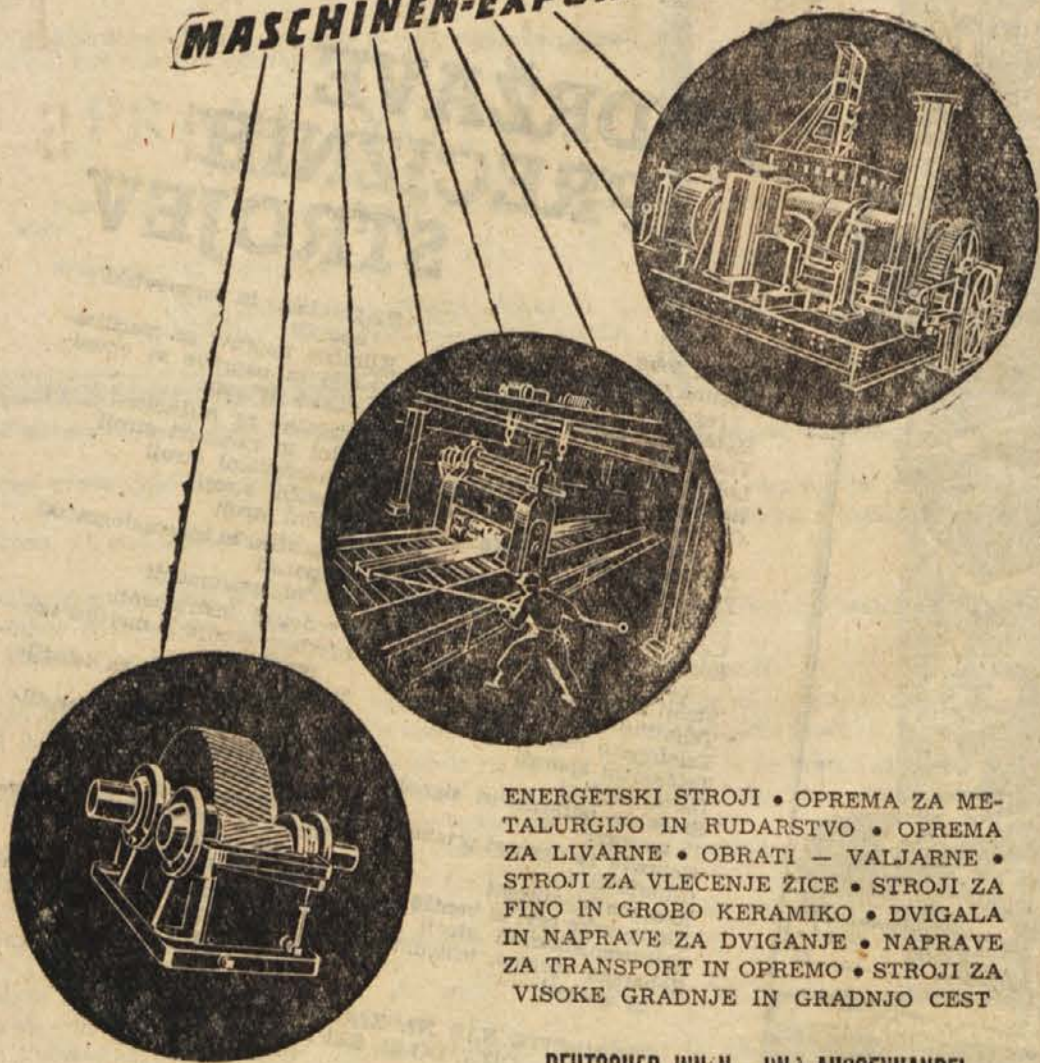
Zagreškem
velesejmu

1209

LIGNA

MASCHINEN-EXPORT

ENERGETSKI STROJI • OPREMA ZA METALURGIJO IN RUDARSTVO • OPREMA ZA LIVARNE • OBRATI — VALJARNE • STROJI ZA VLEČENJE ŽICE • STROJI ZA FINO IN GROBO KERAMIKO • DVGALA IN NAPRAVE ZA DVIĞANJE • NAPRAVE ZA TRANSPORT IN OPREMO • STROJI ZA VIŠOKE GRADNJE IN GRADNJO CEST

DEUTSCHER INNEN- UND AUSSENHANDEL

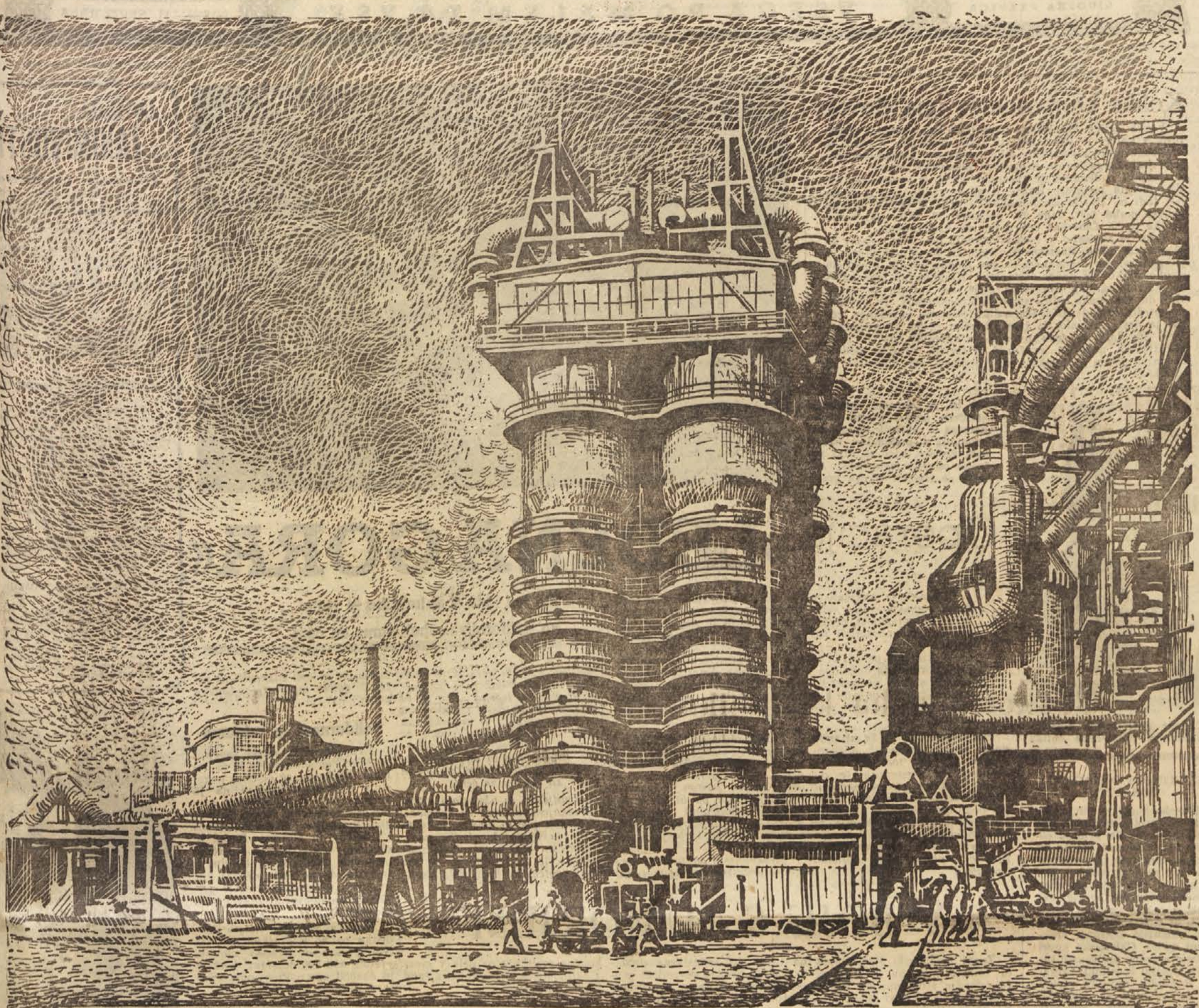
MASCHINEN-EXPORT

BERLIN W 8 · Mohrenstr. 61

PROSIMO VAS, OBISČITE KOLEKTIVNI PAVILJON

NEMŠKE DEMOKRATIČNE REPUBLIKE

NA ZAGREBŠKEM VELESEJMU OD 7. DO 21. SEPTEMBRA 1956

KOMPLETNE NAPRAVE INDUSTRIJSKIH PODJETIJ

za

RUDNIKE IN TOPILNICE

PRANJE PREMOGA • NAPRAVE ZA PRIPRAVO RUDE
• VALJARNE ITD.

ENERGETIKO

TERMO IN HIDROELEKTRARNE

KEMIČNO INDUSTRIJO

NAPRAVE ZA TEŽKO IN LAHKO KEMIČNO TER ZA
FARMACEVTSKO INDUSTRIJO ITD.

ZIVILSKO INDUSTRIJO

TOVARNE ZA PRIDOBIVANJE SLADKORJA IZ SLAD-
KORNE PESE IN TRSA • TOVARNE ALKOHOLA • PI-
VOVARNE • HLADILNIŠKE NAPRAVE • KLAVNICE •
TOVARNE KONZERV ITD.

GRADBENO INDUSTRIJO

TOVARNE CEMENTA IN SAMOTA • APNENICE • GRA-
MOZNICE • NAPRAVE ZA KAMNOLOME ITD.

LAHKO INDUSTRIJO

ZAGE • TOVARNE FURNIRJA IN FURNIRSKIH PLÖSC •
TEKSTILNE TOVARNE • TOBAČNE TOVARNE • UMET-
NA DRŠALIŠČA • NAPRAVE ZA IZDELAVO USNJENE
IN GUMIJASTE OBUTVE TER OSTALE OBRATNE IN-
DUSTRIJE STROJEV

To so izdelki tovarn ŠKODA, tovarn ČKD, železarne
VITKOVICE, prve tovarne strojev, Königfeldske to-
varne strojev in sličnih, ki zaradi visoke tehnične
kvalitete izvažajo po vsem svetu

TECHNOEXPORT

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE ZA IZVOZ KOMPLETNIH INDUSTRIJSKIH NAPRAV

56 VACLAVSKE NAMESTI, PRAGA II — ČEŠKOSLOVAŠKA

Obiščite našo razstavo na Zagrebškem velesojmu od 7. do 21. septembra 1956

Koliko kromosomov ima človek

Vsaka celica človeškega organizma ima notranjo strukturo, v kateri je jedro kot vir vsega življenja. V jedru so drobne nitke ali paličke, tako imenovani kromosomi (beseda je grškega izvora in pomeni obarvana telesca).

Znanost o dednosti je spoznala, da so ti kromosomi nosilci dednih lastnosti. Razne živali se razlikujejo med seboj tudi po številu kromosomov v celicah, ki jih ima na primer muha šest, žaba 26, podgana 32, zajec 44, svilo-prejka pa 56. Človeška celica ima 48 kromosomov.

Tako je zapisano v vseh leksikonih po svetu, vendar pa ni povsem točno. Raziskovalec celic dr. Joe Hin Tjio z Jave je pokazal na nedavnem prvem mednarodnem kongresu strokovnjakov za dedne lastnosti v Kjöbnhavnu lepe barvne mikrofotografije človeških celic, na katerih se jasno vidi, da ima vsaka celica samo 46 kromosomov. To dejstvo so potrdili tudi drugi znanstveniki. Nastane vprašanje, zakaj je doslej veljalo, da ima človeška celica 48 kromosomov. Po daljšem raziskovanju so ugotovili, da je neki znanstvenik napačno izračunal to število, njegove podatke pa so potem z napako vred prepisali vsi učbeniki in leksikoni.

Ledene gore imajo pogosto naravnost fantastične oblike

Ce bi se obnesla operacija »Ledena gora«, potem bi se nemara v bližnji bodočnosti spomnili s podobnimi načrti tudi Sahare, kjer se zdaj zelenice pogosto izgubljajo v seledih se sipinah živega peska

Operacija »LEDNA GORA«

Le malo je manjkalo, pa bi bile, dobile ledene gore med drugo svetovno vojno velik taktični pomen, zakaj takratni britanski ministrski predsednik Churchill je zagovarjal misel, naj bi uporabljali ledene gore kot velikanske letalonosilke.

V kratkem pa naj bi se začela prav nič manj drzna, čeprav miroljubna operacija »Ledena gora«. Američani so pripravili načrte, po katerih bi privlekli velikanske arktične in antarktične ledene gore k ameriškim obalam, da bi njihove vodne gmote pomagale spreminjati pusti svet v rodovitno pokrajino.

Na Islandiji se je že ustavilo nekaj znanih ameriških strokovnjakov, ki bodo tam proučevali možnosti za uresničenje te zamisli. Na kraju samem nameravajo izdelati ustrezne načrte, ki jih bodo po povratku predložili severnoameriški vladi. Pravijo, da bo s sodobnimi sredstvi že mogoče poziti ledene gore na obale, kjer bi njihovo vodo koristno uporabili.

Z vodo iz ledenih gora bi lahko namakali številne, doslej puste pokrajine na področju Združenih držav. Ledene gore bi spravili ob obale, ki so pustim pokrajinam najbližje, nato pa bi jih z modernimi tehničnimi napravami drobili in kar najhitreje prevažali o sušne predele, ki bi jih namakale.

Strokovnjaki so tudi že izračunali približne stroške za takšno

Sto ton ledu z Antarktike bi stalo

na kalifornijski obali samo en cent

»selitev« ledenih gora iz tečajnih ingtonske oblasti znamenje za začetek velike operacije »Ledena gora«.

Milijoni gredo v izgubo zaradi rje, toda doslej še nismo iznašli sredstva, s katerim bi se uspešno uprli tej bolezni železa in jekla. Šele pred kratkim so po dolgotrajnih kemičnih poskusih in mikroskopskih analizah dobili sredstvo, ki bo morada preprečiti to zlo. Našli so ga na železnih predmetih, ki so stoletja ležali v zemlji, pa jih rja ni uničila. Sredstvo se imenuje actinomycetes. Če se bo to sredstvo izkazalo, bo svetovno gospodarstvo runo pripravilo. Samo Velika Britanija bi prihranila 153 milijonov dolarjev letno.

Solidarnost in reklama

Hrup okrog sovjetske športnice Nine Ponomarove se še ni polegel. Vsekakor se čedalje pogosteje pojavljajo glasovi, da je večina ljudi z »ljubiteljico klobukov« solidarna. Nekaj britanskih športnikov, med njimi Chris Chataway in Gordon Pirie, je obiskalo sovjetske športnike v njihovem londonskem hotelu in izjavilo, da ne bodo nikdar več kupovali v trgovini, kjer je prišlo do incidenta z »ukradenim klobukom«.

Neka newyorška boljša modistka pa bo v kratkem poslala Nini prekrasen damski klobuk, vreden nad 100 dolarjev. Klobuk je naročil ameriški časopis »San Jose Mercury and News«.

ELEKTRONI POMAGAJO ZDRAVITI

Galvanska kopel je učinkovito sredstvo proti številnim nevšččnostim, ki jih prinaša civilizacija. Pozitivni pol je na filniku, elektroda pa napravi vso vodo za negativni pol. Tako se fini galvanski tok enakomerno porazdeli po vseh celicah, kar zelo ugodno vpliva zlasti na tiste celice, ki se je v njih zmanjšal notranji električni naboj. Galvansko kopel so baje uspešno preizkusili tudi že številni športniki. Profesor Kovarčik, največji evropski strokovnjak na področju fizikalne terapije, označuje galvanski tok kot izredno zdravilno sredstvo, ki ga nobena reč ne more enakovredno nadomestiti.

SAMOMOR NA UKAZ

Ameriški tajni agenti naj bi dobili samomorilne tablete za primer, da bi prišli o roke tuji policiji

Znanstveni svetovalec ameriške vojske je predlagal, naj dobijo vsi pomembnejši agentje in tisti, ki so jim znane vojaške tajnosti, samomorilne tablete za primer, da padejo v roke sovražnim zasliševalcem.

Ta človek je psihiater michiganske univerze dr. James G. Miller, ki je ob koncu druge svetovne vojne sodeloval pri izbiri ameriških tajnih agentov in je zdaj najpomembnejši medicinski svetovalec ameriškega vrhovnega štaba. Na kongresu ameriških psihologov v Chicagu je izjavil, da so zasliševalne metode že tako napredovale, da se jim za daljšo dobo ni več mogoče ustavi, zaradi tega mora vsak zasliševani

prej ali slej popustiti in povedati resnico.

Zato naj bodo najvažnejše tajnosti znane samo omejenemu številu oseb, te pa naj bodo opremljene z močnimi tabletami ciankalija, ki v trenutku povzročijo smrt. Ukazano naj jim bo, da tablete uporabijo v trenutku, ko ni več izhoda. Ta koncept »Kamikaze« (Japonci so imeli podoben sistem) imenujejo »goringovskie«, ker je tudi nacistični veljak nosil s seboj podobna samomorilna sredstva. Dr. Miller je mnenja da služba v tajni policiji in podobnih zaupnih ustanovah že predpostavlja pripravilnost posameznika, da osebne interese popolnoma podredi interesom države in skupnosti.

Drobne ZANIMIVOSTI

SVOJEVRSTNO UDARNISTVO

65-letni delavec Petković iz Dervenite je v tem letu na lastno pest zgradil 2 km ceste v svojem kraju. Kljub napadom s strani sovaščanov, ki so se upirali modernizaciji vasi, je delo dokončal. Danes že vozijo skozi njegove vas težka motorna vozila.

KOVANCI ZA STO LIR V ITALIJI

V Italiji so začeli kovati stolirske novce, ki bodo v kratkem zamenjali bankovce. To bo običajno starijalo italijanske listnice in vneslo nekoliko več higijene v vsakdanji denarni promet.

ACTINOMYCETES - SREDSTVO PROTI RJI

Milijoni gredo v izgubo zaradi rje, toda doslej še nismo iznašli sredstva, s katerim bi se uspešno uprli tej bolezni železa in jekla. Šele pred kratkim so po dolgotrajnih kemičnih poskusih in mikroskopskih analizah dobili sredstvo, ki bo morada preprečiti to zlo. Našli so ga na železnih predmetih, ki so stoletja ležali v zemlji, pa jih rja ni uničila. Sredstvo se imenuje actinomycetes. Če se bo to sredstvo izkazalo, bo svetovno gospodarstvo runo pripravilo. Samo Velika Britanija bi prihranila 153 milijonov dolarjev letno.

TELEFONI NA FRANCOŠKIH VLAKIH

V Franciji modernizirajo železnice. Do konca leta bodo namestili telefonske centrale na kolodvorih Pariz-Nord in Pariz-Est. Že v začetku prihodnjega leta bo mogoče iz vlaka telefonirati na progi Pariz-Lille, ki je zdaj elektrificirajo.

V BOJU S TUMORJEM

Znani medicinski strokovnjak dr. Selman Waxman, ki je prejel za odkritje streptomicina Nobelovo nagrado, je pred dnevi izjavil, da že dalj časa proučuje aktinomycin, ki bi ga utegnili po njegovem mnenju koristno uporabiti za zdravljenje tumorja. O tem vprašanju bo imel dr. Waxman

na tujem tri znanstvena predavanja. Najprej je govoril 10. septembra letos na prvem evropskem posvetovanju za antibiotike v Milanu, zatem bo imel predavanje 4. oktobra pred kongresom za kemoterapijo v Rimu o vplivu mikrobioloških produktov na ljudi in živali, naposled pa bo dne 12. oktobra predaval o podobni temi v največji pariški bolnišnici.

Dr. Waxman je izločil aktinomycin že leta 1949 - to je štiri leta poprej, kot mu je uspelo odkriti streptomycin - in je zdaj ameriško ministrstvo za narodno zdravje zahtevalo, naj v svojem laboratoriju v New Brunswicku (država New Jersey) opravi do-

končna raziskovalna dela v zvezi z aktinomycinom in prouči njegov učinek na čire.

Novi reaktor na Aljaski

Ameriška atomska komisija je sklenila pogodbo za graditev močne atomske centrale na Aljaski. Reaktor bo imel več deset tisoč kilovatov, v njem pa bo gorel oplemeniteni uran.

Helgoland, otok v Severnem morju, ki so ga nacisti med drugo svetovno vojno z bombami skoraj povsem razdejali, se počasi spreminja v severnomorsko letovišče, ki uspeva zlasti še zato, ker si lahko tamkajšnjih pet sto prebivalcev oskrbi škotski whisky, francoski konjak in ameriške cigarete brez carine. Zahodnonemška finančna uprava je dovolila otočanom ta privilegij, ker si obeta od številnega obiska - letos je bilo na otoku že 80.000 domaćih in tujih turistov - v drugi obliki še boljše dobičke. Slika kaže prevoz izletnikov na Helgoland.

»V HYDE PARKU SE JE IZGUBIL...«

Tako se je začel komentar h gornjemu posnetku z neke angleške plaže. Poročilo naj bi prepričalo številne Angleže, da se lahko navzlic znani megli v redkih sončnih dneh vendarle malec sončijo tudi doma. Posnetek pa kaže malčka, ki je poskakoval med kopalci toliko časa, da ni več znal k mami. Stražnik mu je priškolil na pomoč in ga odpeljal k staršem...

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

46. Potapljača v črnih, lesketajočih se oblekah sta zdrsnila s skale v vodo in zaplavala. Pod njima se je čudovito jasno videlo skalnato, z algami poraslo dno. Voda je počasi postajala globlja. Ko sta prispela do konca zaliva, je dno začelo strmo padati in je izginjalo nekam v modro temo. Danilo je prijel doktorja za roko in pokazal predse: otok je pod morskno gladino prehajal v dolg greben, ki je potekal proti severovzhodu.

47. Doktor Plavnik se je prvi sklonil navzdol in zaplaval proti dnu. Dasilo mu je sledil. Pod gumijasto obleko je bilo prijetno toplo. Merilec globine se je počasi obračal Štiri... pet... šest metrov. Rezka bolečina je opozorila Danila, da je pritisk na bobniče že nevaren. Požrl je slino. Zdaj je bilo spet dobro. Ko je merilec globine pokazal deset metrov, je moral iznova požreti slino. Tišino je sekalo samo gluho sikanje izpušnega ventila.

48. Osemnajst metrov... devetnajst... dvajset... Danilo se je zdrnil. Nedaleč sprejda se je zabilsil ribji trebuh. Bilo je predaleč, da bi mogel natančno razločiti oblike, vendar se ni mogel otresti vtisa, da je videl trikotno plavut morskega psa. Nehote je pogledal okoli, kam bi se umaknil. Doktor Plavnik ga je medtem že grablil za roko in odločno odkimal. Bežati ni imelo smisla, beg je nevarnejši od pogumnega srečanja.